Commentarii in Ecclesiasten 5.1

51, lab ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐν Ἰερουσαλήμ. ὁ Σολομὼν ου τος ὁ ἐκκλησιάζων καὶ τοιαῦτα λέγων, α ἁρ μόζει ἐκκλησίᾳ εἰπεῖν, τοῦ "Δαυὶδ υἱός" ἐστιν. γέγονε δὲ μετὰ τὸν Σαούλ, ου ἡ βασιλεία διεβλήθη καὶ περιεγράφη. τοῦ "βασιλέως" τούτου τοῦ "Δαυὶδ υἱός" ἐστιν ὁ Σολομὼν κατὰ ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους. διττῶς γὰρ "υἱοί" τινές εἰσίν τινων, "κατὰ σάρκα" καὶ διαδοχὴν καὶ κατὰ παίδευ σιν. Παῦλος γοῦν λέγων ο τι "διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγέννησα ὑμᾶς", “πατήρ εἰμι ὑμῶν”, "κα ν γὰρ μυρίους ευχητε παιδαγω γούς, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· διὰ γὰρ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα". ὁ Δαυὶδ ου ν ἀμφοτέρως πατήρ η ν τοῦ Σολομῶνος· καὶ "κατὰ σάρκα"–ἐξ αὐτοῦ γὰρ ευσκεν τὴν διαδοχήν, "Δαυὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομών"–, ἀλλὰ καὶ κατὰ παίδευσιν η ν αὐτοῦ πατήρ· "σοφὸς" γάρ, εἰ καί τις υλλος, καὶ αὐτὸ τοῦτο θεόσοφος ην ὁ Δαυίδ. λέγει γοῦν· "τὰ αδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι." καὶ ειυ τις λέγοι· “θρασύτερον ἁπάντων λέγει ἑαυτὸν ἐπαινῶν, οὐ πάν τως ἐστὶν τοιοῦτος”, ἀκούω ο τι καὶ ὁ θεὸς λέγει· "ευ ρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ αυνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ος ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου". ὁ ποιητὴς δὲ "τῶν θελημά των" τοῦ θεοῦ οι ον "πασῶν" τῶν ἀρετῶν "σοφός", εἰ καί τις αυλλος. αὐτῷ ὁ θεὸς "τὰ αυδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σο φίας" αὐτοῦ πεφανέρωκεν. γέγονεν δὲ καὶ Σολομὼν "σοφός", εἰ καί τις αλλος. γέγονεν αρα ἐκ σοφοῦ "σοφὸς" ωσπερ καὶ αυνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου. καὶ κατὰ τοὺς δύο τοίνυν τρόπους τῆς γενέσεως "υἱὸς" η ν ὁ Σολομὼν τοῦ "Δαυίδ". ευστιν δὲ μάλιστα, ἐν οι ς ἐκκλησιάζει, προηγουμένως τοῦ "Δαυὶδ υἱός", οὐ τοσοῦτον διὰ τὸ "κατὰ σάρκα", ο σον διὰ τὸ κατὰ τὴν παίδευσιν. οἱ γὰρ "υἱεῖς" τῶν σοφῶν καὶ αὐτοὶ οντες σοφοὶ γεννῶσιν αυλλους. οὐ πάντως δὲ ὁ "κατὰ σάρκα" τινὸς ων "υἱὸς" γίνεται καὶ αὐτὸς πατήρ. πολλοὶ γοῦν "υἱοὶ" γενόμενοι οὐκ ἀπεδείχθησαν πατέρες. οἱ δὲ "κατὰ πνεῦμα" "υἱοὶ" καὶ αὐτοὶ γίνονται πατέρες. α λέγει ου ν, "ῥήματα τοῦ ἐκκλησιαστοῦ" Σολομῶνός εἰσιν· κατὰ γὰρ διαφόρους ἐπινοίας ὁ Σολομὼν ευχει τὰς ὀνομασίας. "ἐκκλησιαστὴς" μέν, ο τε τοιαῦτα λέγει, α ἁρμόζει ἐκ κλησίᾳ τουτέστιν πλήθει· οὐδὲν δὲ ε τερόν ἐστιν ἐκκλησία η πλῆθος. κατὰ τοῦτο τὸ σημαινόμενον καὶ ὁ θεὸς λέγει τῷ Μωϋσῇ, "ἐκκλησίασον τὸν λαὸν πρός με", καὶ Ἰησοῦς τοίνυν, ο ταν λέγῃ "τὰς παραβολὰς" "τοῖς ευξω". ο τε οὐκ ἐκκλησιάζει, τότε "κατ' ἰδίαν τοῖς ἰδίοις" λαλεῖ καὶ λέ γει "τὸ μυστήριον" τοῦτο ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖ. η δὲ ου ν ἐνταῦθα "ἐκκλησιαστής" ἐστιν–τὰ γὰρ μαθήματα σχεδὸν πάντα ταῦτα, α δι' ο λου τοῦ βιβλίου αὐτοῦ λέγει, πτωχοῖς" τὴν διάνοιαν λέγει–, λέγει τὰ "πρόσκαιρα" καὶ "μάταια" τετηφότας καὶ μεγάλα αὐτὰ νομίζοντας ει ναι καὶ περιμάχητα.

ἐν μὲν ταῖς παροιμίαις–πρῶτον δὲ βιβλίον 1–2· τά ξει τοῦτο τοῦ προκειμένου–ἠθικῶν μαθημάτων ἐστὶν διδά σκαλος. καὶ ἐπεὶ τὰ ἐξ ἑτοίμου νοήματα ταχὺ καταφρονεῖ ται, μετ' ἐπικρύψεως παροιμιωδῶς αὐτὰ λέγει. λέγει γοῦν· 6 "αιυσθησις δὲ ἀγαθὴ πᾶσιν τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν" καὶ "ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου", "ἀκούσατε παῖδες παιδείαν πατρός". αἱ παροιμίαι ου ν ἠθικά ἐστιν. ἐν δὲ τῷ αυσματι τῶν ᾀσμάτων τὰ ὑπὲρ τὰ φυσικά, τὰ ὑπερ κόσμια τὰ ἀνάγοντα εἰς τὰ ὑπερκός μια καὶ ὑπερουράνια λέγει. καὶ διὰ τοῦτο ἐκεῖ οὐδὲν πρόσκειται τὸ δεικνύον αὐτὸν ανθρωπον· οὐκ ειρηται "υἱὸς Δαυὶδ τοῦ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ ἐν Ἰερουσαλήμ"; ὑπερκόσμιος γάρ ἐστιν ἡ λεγομένη παίδευσις ἐν τῷ αυσματι τῶν ᾀσμάτων. ἐπερ· οὐκ

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

η ν περισσὴ ἡ προσθήκη; μὴ γάρ· ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἀμφότερα κεῖται. ὁ ἐκκλησια στὴς φυσικὰ λέγει. λέγω, διττή ἐστιν ἡ φύσις τῶν ουντων· "ὁ θεὸ)ς" ·ε...ε···· ἐποίησεν "ὁρατὰ καὶ ἀόρατα". καὶ ταῦτα "τὰ ὁρατὰ καὶ ἀόρατα" διαστέλλων ἀφ' ἑαυτῶν καὶ φα νερῶν αὐτὸς ὁ ἀπόστολος λέγει· "τὰ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια." καὶ τὰ "αἰώνια" ου ν τὰ τῷ θεῷ ἐοικότα καὶ ἀνακείμενα πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὰ "πρόσκαιρα" ευχει τινὰ λόγον σοφόν, καθ' ο ν γέγονεν. καὶ αὐτὰ γὰρ τὰ αἰσθητικὰ καὶ "ὁρατὰ" λόγῳ τινὶ σοφῷ γέγονεν. ἀμφοτέρων ουν χρήζομεν διδασκαλίᾳ. τὸ πλεῖον μέρος ἐν τῷ ἐκκλησιαστῇ περὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ ὁρωμένων οὐ μόνον κτισμάτων ἀλλὰ καὶ ἐπιτηδευμάτων λέγεται. ἐν δὲ τῷ αυσματι τῶν ᾀσμάτων πάντα νοητά εἰσιν, ἐφοπτικά, ὑπερουράνια. οὐδεὶς γοῦν, οὐδὲ οἱ αυγαν "πτωχοὶ" τὴν διάνοιαν, ἐπὶ ῥητοῦ λαμβάνουσιν τὸ ᾳσμα τῶν ᾀσμάτων. μόνος Σερᾶς ὁ᾽ Αριανὸς ου τως αὐτὸ ηυθελεν ἑρμηνεύειν, ...·· τὴν θυγατέρα τοῦ Φαραῶ ταύτην ευλεγεν "νύμφην" ει ναι ὑμνου μένην ἐν τῷ βιβλίῳ. καὶ ἐξετάξαμεν αὐτὴν πολλάκις ῥητὰ προφέροντες, α ἐπὶ ῥητοῦ οὐ δύναται ληφθῆναι. οταν γὰρ λέ γῃ οτι "δύο μαστοί σου ὡς δύο νεβροὶ δορκάδος νεμόμενοι ἐν τοῖς κρίνοις, ε ως ου διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί", ποῖον κάλλος ευχουσιν οἱ "μαστοί", ο ταν τούτοις παραβάλλονται; καὶ ἐπεὶ ἁπαξαπλῶς "νεβροῖς δορκάδος" παρα βάλλονται, διὰ τοῦτο λέγει· "νεμομένοις ἐν τοῖς κρί νοις"· αυλλως γάρ εἰσιν, ο ταν "νέμωνται ἐν τοῖς κρίνοις". καὶ πολλά γέ ἐστιν ῥητά. ἐνταῦθα ου ν τὰ ὑπεραναβεβηκότα τὰ φυσικά, τὰ αἰώνια, α δεῖ σκοπεῖν τοὺς "τὰ αυνω" βλέποντας, τοὺς "θησαυρίζοντας ἐν οὐρανοῖς". ἐπερ· ἐνταῦθα περὶ τῶν αἰσθητῶν μετ' αἰνιγμοῦ λέγει; βούλεται διδάξαι ο τι καὶ τὰ αἰσθητὰ ὑπὸ προνοίας τοῦ θεοῦ διοικεῖται καὶ ο τι τὰ ἐπιτηδεύματα πάντα τὰ περὶ τὰ "ἀνθρώπινα" "μάταια", μᾶλλον ·· οὐχ ω στε παντάπασιν ἐκβληθῆναι· ἀλλὰ συνκρίσει τῶν ὑπερκοσμίων βραχέα εἰσὶν ταῦτα. ἀμφότερα γὰρ καὶ "τὰ βλεπόμενα" καὶ "τὰ μὴ βλε πόμενα" "θεοῦ ποιήματά" εἰσιν· συνκρινόμενα δὲ "τὰ βλε πόμενα" πρὸς "τὰ μὴ βλεπόμενα" δόξαιεν αν "ματαιότης" ειναι. ἐπερ· ὡς πρὸς τοὺς προσέχοντας μόνοις "τοῖς ὁρα τοῖς"; ναί· πρὸς τοὺς μεγάλα ταῦτα ἡγουμένους ει ναι καὶ μη δὲν πλέον. καὶ ι να απο······· λέξει χρησάμενος ····· ·αι······ς τὴν νόησιν· οἱ λέγοντες "φάγωμεν καὶ πίωμεν, αυυριον γὰρ ἀποθνήσκομεν" μόνα τὰ "πρόσκαιρα" τετήφασιν. οἱ "ἀγαπῶντες τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ" μὴ λογιζόμε νοι ο τι "ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ" ἐπὶ "ματαίοις" ευχουσι τὴν γνώμην. εἰ μέντοι συνκρίνηται τὰ 7 ὁρώμενα τοῖς ἀοράτοις, κατὰ σύνκρισιν τὸ μηδὲν φαίνονται, οὐχ ἁπλῶς τὸ μηδέν. καὶ ευχω γε ἀπὸ τῆς γραφῆς τοιαῦτα δεῖξαι. ὁ α γιος ἐν ο΄ καὶ β΄ ψαλμῷ πολλὰ εἰρηκώς, ει τα δείξας ο τι κατέγνω τῶν λεχθέντων ὑπὸ τῶν φαύλων καὶ αὐτο······ γέγονεν πρὸς τὴν θεωρίαν τούτων, λέγει· "κτηνώδης ἐγενόμην παρὰ σοί". οὐ καθάπαξ γέγονεν ἀλλὰ "παρὰ σοί". καὶ πάλιν Μωϋσῆς· "ἐγὼ δὲ αυλογός εἰμι", ὡς πρὸς σέ, τὸν λόγον τὸν ἀληθινόν· οὐδὲ γὰρ "αυλογον" γενόμενον παιδευτὴν καὶ στρατηγὸν καὶ νομοθέτην ἐξελέγετο. καὶ τρόπον τινὰ καὶ τὸ "ἐγὼ δέ εἰμι σκώληξ καὶ οὐκ αυνθρωπος" ταύτην ὑποβάλλει τὴν διά νοιαν, καὶ ὁ ᾽Αβραὰμ· "ἐπεὶ ἠρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός". ἐπερ· "ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ" ἐκ προσώπου τοῦ συνγγρα φέως; κυρίως μὲν ἐπὶ τῶν "θεοπνεύστων γραφῶν" συνγραφεύς ἐσ τιν τὸ πνεῦμα τὸ ὑποβαλὸν αὐτὸ λαληθῆναι, ὑπηρετεῖται δὲ ὑπό τινος σοφοῦ. οὐδὲ γὰρ τὸ πνεῦμα ἀοράτως ἐχάραξεν τὰ γράμματα καὶ τὰς λέξεις ευθηκεν, ἀλλ' ἐνπνεῖ ψυχῇ τινι ταῦτα. καὶ ηυτοι αὐτός ἐστιν ὁ γράφων αὐτὰ ὁ Σολομὼν η τῶν σοφῶν τινες ευγραψαν αὐτά. καὶ τάχα

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

μᾶλλον τούτῳ ἀρέσκομεν, ινα μὴ δόξῃ τις περὶ αὐτοῦ λέγειν τὸν λέγοντα ταῦτα. "ῥήματα" ου ν ἀντὶ τοῦ λόγοι "ἐκκλησιαστοῦ" εἰσιν. πολλαχῶς γὰρ τὰ "ῥήματα" διὰ λόγων λαμβάνονται. ὡς ευστιν ο τε ·······ων λογ··ε····················· λέγουσιν ············ε· πρὸς λόγον δι ·····σιν. τὸ ῥῆμα λέγομεν τὴν βραχυλογίαν ·······μα· ····την δε········ ····· ·· ησ······ν·······αι λόγος, ο ταν πάλιν λέγῃ ῥῆμα ··· ···ει εἰς τὸν εἰπόντα· "δώσει κύριος ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις", ·····ογο······· δ····τ··ουδ····ερι······ ···μα...· εἰπεῖν κύριος "ἐγένετο πρὸς τὸν ᾿Ιηρεμίαν"· ···υ·······νεκ··········· ... αὐτόν. καὶ δύναται ἐκ παραλλήλου, ο τι ἀπὸ τῶν βραχειῶν αυρχε ται ὁ μελετῶν τελείου λόγου πειραθῆναι, ἀντὶ τοῦ "ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ" λόγοι "ἐκκλησιαστοῦ"· "ἐκκλησιαστοῦ" μὲν κατὰ τὴν ἐπίνοιαν τοῦ "ἐκκλησιαστοῦ". ὡς ευστιν "γνῶναι κατὰ σάρκα Χριστὸν" καὶ "μηκέτι" "κατὰ σάρκα", ἐὰν αὐτὸς μά λιστα η ν ὁ "ἐκκλησιαστὴς" ὁ νῦν, ηῃ "λαλεῖ τὰς παραβολὰς" τοῖς πολλοῖς "τοῖς ευξω" ὀχλεύουσιν, "ἐκκλησιαστής" ἐστιν. η δὲ "ἐπιλύει" "τὰς παραβολὰς" ευνδον "τοῖς μαθηταῖς" εἰσωτε ρικῷ λόγῳ, "οὐκέτι" "ἐκκλησιαστής" ἐστιν, ἀλλὰ Σολομὼν τὸ ᾀ σμα τῶν ᾀσμάτων ᾀυδων, τοὺς ὑπερκοσμίους λόγους τοὺς ἀνάγοντας εἰς "βασιλείαν οὐρανῶν". 1,1b ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ. ει πον ο τι διττῶς λέγεται "τοῦ Δαυὶδ υἱὸς" καὶ κατὰ παίδευσιν καὶ κατὰ γένος. καὶ οὐχ ῃ "υἱὸς" αὐτοῦ ἐστιν λέ γει ταῦτα, ἀλλ' ῃ "υἱὸς" σοφοῦ "σοφός", ἐπεὶ ἠδύνατο καὶ ὁ᾿Αβεσσαλὼν εἰπεῖν ταῦτα γεγονὼς μὲν καὶ αἰσθητὸς "βασιλεὺς" καὶ ἀπὸ τούτου. διορατικοῦ δὲ "᾿Ισραὴλ" τοῦ ευχοντος νοῦν ὁρῶντα θεὸν "βασιλεύς" ἐστιν, τοῦ δὲ νοητοῦ᾿Ισραὴλ "βασι λεύς" ἐστιν. καὶ οὐκ ἐν τῷ τυχόντι τόπῳ, ἀλλ' "ἐν τῇ᾿Ιε ρουσαλὴμ βασιλεύς"· βασιλεύσει δὲ καὶ ἐν τῇ "ἀνωτέρῳ", τῇ πνευματικῇ, τῇ ὁρώσῃ τὴν εἰρήνην πόλει. καὶ τοῦτο δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις ευτι λεχθήτω, ἐπεὶ πολλάκις τινὲς ψευδογραφοῦσιν βιβλία καὶ καταχρῶνται προς ηγορίαις. ὁ Κλήμης γοῦν πολλὰ λέγει ερ····· βιβλία ψευδ 8 ἐπίγραφα παρέστησεν διὰ πολλῶν· πολλὰ γὰρ καὶ ἀναγνοὺς καὶ μνημονεύων ὁ ἀνὴρ καὶ ἐπιστάμενος ευδειξεν ο τι προσέθη καν βιβλίοις ἀλλοτρίοις τινὲς ἀλλόκοττά τινα, ευνιοι δὲ καὶ ο λους λόγους συντάξαντες ἀνέγραψαν. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος ἀπαγορεύει τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀποκρύ φων, ἐπεὶ πολλὰ ἐψευδογραφήθη. καὶ γράψας τις ἐπέγραψεν αὐτὸ εὐαγγέλιον εἰ τύχοι κατὰ Θωμᾶν η κατὰ Πέτρον. καὶ καλόν τις ἀρχαῖος ἐπίσκοπος ει πεν ἐκκλησιαστικός· "διὰ τοῦτο", φησίν, "κωλύομεν τὴν ευντευξιν τῶν ἀποκρύφων διὰ τοὺς μὴ δυναμένους διαστέλλειν τὰ ἐν αὐτοῖς καταμι γέντα ὑπὸ αἱρεθικῶν". καὶ λέγει καθόλου λόγον πρὸς τοὺς φιλονείκους καὶ λέγοντας ο τι δεῖ αὐτὰ ἀναγιγνώσκειν, καὶ λέγει· "εἰ μὲν τὰ αὐτὰ λέγουσιν τοῖς δημοσιευομένοις, ευχο μεν ἀναντιρρήτως τὰ δημοσιευόμενα καὶ οὐ προσδιαλαμβάνομεν αὐτοῖς τὰ δυνάμενα ἀντίρρησιν ευχειν. εἰ δὲ τῷ ουντι οὐ τὰ αὐτὰ τοῖς δημοσιευομένοις λέγουσιν, παραιτητέα αὐτὰ ἡγού μεθα." διὰ τὴν δυναμένην ου ν ἐκ ψευδεπιγραφίας ἀπάτην γενέσθαι κεῖται καὶ τὸ γένος καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ ευθνος καὶ ἡ πόλις· συνδραμεῖν δὲ α μα πάντα ἀδύνατόν ἐστιν. ὁ Σολομὼν ου τος ὁ "ἐκκλησιαστής", ῃ "ἐκκλησιαστής" ἐσ τιν, "ῥήματα" προφέρει "υἱὸς" ω ν "τοῦ Δαυὶδ βασι λεὺς᾿Ισραὴλ ἐν᾿Ιερουσαλήμ". καταλληλ········β········ ····· ··· περὶ τῆς φύ σεως εἰπεῖν, ι να τῷ ευχοντι νοῦν ὁρῶντα ὁμιλῶν ἀναβιβάσῃ αυλλους διὰ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τὰ νοητά. τῶν γὰρ "θεοῦ ποιημάτων" τὰ μὲν "ὁρατά", τὰ δὲ "ἀόρατα". καὶ τὰ μὲν "ὁρατὰ" "πρόσκαιρά" ἐστιν καὶ "βλεπόμενα", τὰ δὲ "ἀόρατα" "αἰώνια" τυγχάνει. ἐνταῦθα ου ν περὶ τῶν "ὁρατῶν" καὶ "προσκαίρων" ποιεῖ ται προηγουμένως τὸν λόγον· διὸ καὶ "ματαιότητα ματαιο τήτων" αὐτὰ ὠνόμασεν, οὐ

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

καθ' αὑτὰ λοιδορῶν αὐτά, ἀλλὰ πα ραθέσει τῶν νοητῶν καὶ ὑπερκοσμίων. πολλάκις γοῦν καὶ εἰσ αχθείς τις εἰς παίδευσιν καὶ ἐν τοῖς εἰσαγωγικοῖς ἀναστραφεὶς λόγοις καὶ ἐνεργήσας, ὡς ἐνδέχεται, καὶ προκόψας πολὺ ἐν αὐτοῖς, οταν εἰς τὴν ἀνωτέρω γένηται σοφίαν, λέγει “οὐδὲν ηῃδειν πρότερον”. καὶ τὸ οὐδὲν ἐν συνκρίσει τῶν μειζόνων λέγεται. ἐὰν ουν περὶ τῶν "ὁρατῶν" δημιουργημάτων λέγῃ, τῆς διακοσμήσεως τοῦ κόσμου, "ματαιότητα ματαιοτήτων" αὐτὰ λέ γει ὡς πρὸς τὴν νοητὴν οὐσίαν, ὡς πρὸς τὸν θεόν, ὡς πρὸς τοὺς "ἀγγέλους", τὰς "ἀρχάς", τὰς "ἐξουσίας"· καν λέ γηται "ηλιος" "ὁρατός", ὡς πρὸς τὸν "τῆς δικαιοσύνης" "ματαιότης" καὶ οὐδέν ἐστιν· καὶ ἐὰν λέγηται "πέτρα" αἰσθητὸς "ποτίσασα" τὸν τῶν Ἰουδαίων "λαὸν" "ἐν τῇ ἐρή μῳ" ὡς πρὸς τὴν "πνευματικὴν πέτραν"–αυ τη "δέ ἐστιν ὁ Χριστός"–"ματαιότης" ἐστίν. οὐ λοιδορεῖ ουν τὴν κτίσιν. ἐπερ· περὶ τῆς διακοσμήσεως ταύτης; οὐ πάντως μὲν περὶ τούτου· οὐδὲ γὰρ ταῦτα "τὰ πάντα" ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τὰ δι' αὐτῶν δηλούμενα. ἐὰν μὴ περὶ τῆς διακοσμήσεως μόνης ἐκλαβεῖν θέλωμεν τὸ "ει δεν ὁ θεὸς πάντα ο σα ἐποίησεν, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν", οὐκ ἀφῄρηνται τῆς ἐλαττώσεως τὰ συνκρίσει μειζόνων λεγόμενα ὑποδεέστε 9 ρα καὶ "μάταια"· καὶ λέγω γε· ὡς πρὸς τὰ προς τα νοητὰ καὶ "ἀόρατα" "ποιήματα" ἡ κτίσις ἡ τοῦ θεοῦ ἡ "ὁρατὴ" εὐτελής ἐστιν. αὐτὴ δὲ καθ' ἑαυτὴν μεγάλη ἐστίν· "ἐκ με γέθους" γοῦν "καλλονῆς καὶ κτισμάτων ἀναλόγως ὁ γενε σιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖται". λέγω· πολλάκις εἰσὶν ἐπιστῆμαι διὰ συμβόλων δεικνύμεναι· καὶ αὐτά γε τὰ σύμβολα καθ' ἑαυτὰ μεγάλα ἐστίν, παρατιθέμενα δὲ τοῖς θεοῦ ῥήμασιν τοῖς διὰ υἱῶν δηλουμένοις φαίνονται βραχύτατα ει ναι. καὶ εἰ πᾶς λόγος βραχύτερός ἐστιν τοῦ θεοῦ ῥήματος τοῦ διὰ υἱοῦ δηλουμένου, ἀλλ' οὐκ ηῃδη ο τι βραχύς ἐστιν· ὡς πρὸς ἐκεῖνο καθάπαξ ἐστὶν βραχύς. καν τοίνυν "καλὰ λίαν" η ν τὰ φαινόμενα ἐν τῇ διακοσμήσει, ἁπλῶς πρὸς τὰ ὑπερκόσμια τὸ οὐδέν εἰσιν. καὶ ι να ἐξ ἀποστολικοῦ λάβω· ὁ "ποτιζόμενος γάλα" διὰ τὸ "νήπιος" ειναι "ἐν Χριστῷ" καὶ "σάρκινος", λαμβάνει τι μετὰ τὸ "γάλα" τοῦτο. ἐπερ· ὡς πρὸς τίνας ου ν ὁ λόγος, τοὺς μεγάλα τὰ μηδὲν νομίζοντας η πρὸς τοὺς ἀναβεβηκότας; τοὺς ἐκκλησιαζομένους· ἐν τοῖς ἐκκλησιαζομένοις δέ εἰσιν αὐτὰ ταῦτα τὰ εἰσαγόμενα παιδευόμενοι, καὶ αυλλοι παιδευό μενοι αὐτά, ι να δι' αὐτῶν προβῶσιν ἐπὶ τὰ μείζονα. οὐκ ἐρεῖς ἐν ἑκάστῳ τόπῳ προβλήματος ει ναι καὶ ἀρχομέ νους καὶ τελειωθέντας; εἰσὶν δὲ ἀρχόμενοι, εἰσὶν δὲ καὶ ου τω τελειωθέντες, ὡς εἰς τὸ δεύτερον λοιπὸν ευχειν μεταβῆναι· τοὺς μὲν ου ν διδάσκει καταφρονεῖν τῶν "ματαίων", τοὺς δὲ παιδεύει δι' αὐτῶν προβαίνειν καὶ ἐπὶ τὰ μείζω σπεύδειν, ω στε α ν εἰπεῖν· "σκοπούντων ἡμῶν οὐ τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα". πλὴν ἀμφότερα ὁ τοιοῦτος "σκοπεῖ". οταν διάφορα, μείζονα καὶ ἐλάττονα, τῷ αὐτῷ προσώπῳ λέ γηται, δοκεῖ ἀντικείμενα ει ναι. οὐ δύναται γοῦν α μα καὶ κα τὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἀμφοτέρων ἐν ἐπιστήμῃ ει ναι. οταν δὲ πρὸς πλῆθος λέγῃ–Παῦλος γοῦν γράφει Κορινθίοις, ο λῃ τῇ ἐκ κλησίᾳ· "εὐχαριστῶ ο τι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ παν τὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει", οὐ λέγει· "γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα." οἱ "γάλα ποτιζόμενοι" "μὴ δυνάμενοι" "βρῶμα" δέ ξασθαι, ο τι "ουυπω δύνασθε", οὐχ οἱ αὐτοί εἰσιν, οι ς λέ γει ο τι "εὐχαριστῶ οτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε", ἐπεὶ ἀντι κείμενά ἐστιν. ει τα πάλιν ἀποδεχόμενος ἐπὶ τελειότητι "θεοῦ σοφίαν" λέγειν τοῖς τοιούτοις λέγει· "ολως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία καὶ τοιαύτη πορνεία, η τις οὐδὲ ἐν τοῖς ευθνεσιν"· καὶ ευτι διαβάλλει ὡς "ἀγνοοῦντας" τὸν περὶ τῆς "ἀναστάσεως" λόγον καὶ τὴν θεωρίαν τῶν "πνευματικῶν" νοημάτων.

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

Εἰ πρὸς ενα ου ν καὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐλέγετο, μαχόμενα ην· φῳνῇ πλήθει ἀπαγγελλόμενα οὐκ εχει μάχῃν. ου τω καὶ τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα ὑπὸ τοῦ "ἐκκλησιαστοῦ" τῇ ἐκκλησίᾳ· οὐ πᾴντα τὰ ἀπαγγελλόμενα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἑνὶ καὶ τῷ ᾳὐτῷ προσώπῳ ἐφαρμόσαι δεῖ, ἀλλὰ ο λῳ πλήθει ἐκκλησίας. πλὴν καὶ οἱ ὑπερανα βεβηκότες διὰ τῶν αἰσθητῶν παιδεύονται καὶ διὰ τοῦτο "ἐκκλησιαστοῦ" δέονται. 10 οὐ λέγεις τοὺς "μαθητὰς"᾿Ιησοῦ ἐν τοῖς εν τοις "οῳχλοις" "τοῖς εξω" παρεῖναι, ο τε "αἱ παραβολαὶ" ἐλέγοντο; μῃὴ ὡσαύτως ἐκινήθησαν· ἀμέλει γοῦν ἐῑς τὴν "πνευματικὴν" ᾿Ιησοῦ εἰσβαλόντες "οἰκίαν" καὶ τῶν εἰσωτερι κῶν κατακούσαντες–λοιπὸν "ἐρωτῶσῳιν" περὶ τῶν "παρα βολῶν"–"εγνωσαν" ο τι αῳλλο τι παρὰ τὴν λέξιν σημαίνεται απο⋯ῳτου ενιοι δὲ τάχα ἐκινήθησαν μόνον, αῳλλοι δὲ καὶ κᾳτέμειναᾳν ἐν τῇ ἱστορίᾳ. περὶ ἑνὸς ου ν καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἐὰν λέγῃ ταῦτα, μαχόμενά εἰσιν καὶ ἐναντία· ἐν δὲ πλήθει οι ον πόλεως η ἐκκλησίας η δήμου ουῳκ εἰσιν μαχόμενα. καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου φωνὴν λάβε· "τοῖς ἀνόμοις", λέγει, "γέγονα αῳνομος, τοῖς᾿Ιουδαίοις᾿Ιουδαῖος, τοῖς πᾶσιν γέγονα πάν-τα". μὴ ἑκάστῳ κατὰ τὴν αὐτὴν ω ραν "πάντα".

1,2ᾳḅ ματαιότης ματαιοτήτων ει πεν ὁ ἐκκλησιαστής. οὐ λέγει ο τι "ει πεν" ὁ Σολομών, ἀλλ' "ὁ ἐκκλησιαστής". οὐχ ο τι ε τερος καὶ ε τερός ἐστιν τῇ ὑποστάσει, ἀλλὰ τῇ ἐπι νοίᾳ· ῃ "ἐκκλησιαστής" ἐστιν, ταῦτα λεḽᾴḽηκεν. ἐπερ· ηῳρκει; τὸ 1,2b "ματαιότης ματαιοτή των, τὰ πάντα ματαιότης"; τοῦτο λέγει· τῶν "ματαίων" ἐστὶν διαφορά· τὰ μὲν ἐπι τεταμένως ἐστὶν τοιαῦτα, τὰ δὲ οὐχ ου τως. ḳ⋯⋯ ῳτοῦ παραδείγματος οἱ τῶν "ματαίων" ἀρχὴν παι δεύσεως λαμβανοῳντ¨ ⋯μ⋯⋯⋯⋯ῳσῳι¨ḍε⋯⋯βαινων …·ῳ τῶν αἰσθητῶν πάντες ἀντίλημψιν εῳχομεν ḙ¨ιν δε ᾳ⋯⋯⋯⋯⋯ουν⋯⋯⋯⋯⋯ ¨- φιαι οὐκ ἐκβαίνουσαι τὰ αἰσθητὰ κακῑ⋯⋯⋯ ¨ε⋯ουῳ "ματαιοτήτων" ⋯⋯ ἐπιτεταμένη "ματαιότης" "μαται ότητός" ἐστιν "ματαιότης", ὡς ἐὰν λέγῃς ἐπιστήμη ἐπιστημῶν, ἀρετὴ ἀρετῶν. εἰ καὶ διαφορὰν εῳχει ἡ "ματαιότης" τὴν ῥηθεῖσαν ὡς αῳρτι πεῖραν λαμβάνουσιν τῶν ἐναντίων καὶ προκεκοφόσιν ἐν αὐ τοῖς, πλὴν "τὰ πάντα ματαιότης" ἐστίν. ἐπερ· περὶ τοῦ αὐτοῦ; περὶ ἀμφοτέρων, τῶν τε ἁπλῶς "ματαίων" καὶ τῶν "ματαιο τήτων" οῳντων "ματαιοτήτων". καὶ τὰ ἐπιτεταμένα ἐν τῷ "μά ταια" ει ναι καὶ τὰ η ττονα "μάταια" "πάντα" "μάταιά" εἰ σιν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν. τὸ ἀρτίτοκον βρέφος καὶ τὸ παιδίον καὶ τὸ μειράκιον ἀτελῆ εἰσιν· πλὴν πρὸς τὸν βούπαιδα ἀτελῆ εἰσιν· πλὴν "πάντα" ἀτελῆ εἰσιν ὡς πρὸς τὸν ανδρα. εῳστιν σκοπὸς παιδεύσεως τὸ "λαλῆσαι σοφίαν ἐν τοῖς τε λείοις". "μάταιά" ἐστιν τῷ εἰρημένῳ τρόπῳ τὸ παιδεύειν τοὺς "᾿Ιουδαίους", "ινα κερδήσῃ" αὐτοὺς ὁ παιδεύων, καὶ τὸ "ὑπὸ νόμον γίνεσθαι" η "ανομος γίνεσθαι". ταῦτα διαφορὰν πολλὴν εχει πρὸς ἑαυτά. "πάντα" δὲ ὡς πρὸς τὴν ὀρ θὴν παίδευσιν, καθ' η ν δύναταί τις "πάντα ανθρωπον παραστῆσαι τέλειον τῷ Χριστῷ", "τοῖς πᾶσιν γέγονεν", ἐπεὶ "τέλειός" ἐστιν. πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ αḽḽοι παιδευταὶ ἀτελεῖς εἰσιν. καν ὁ αὐτὸς ουν ολα εχῃ, αλλον αλλῃ ἐπινοίᾳ λαμβά νομεν. ἐπερ· οὐκ εῳλεγεν "ματαιότητα ματαιοτήτων" "τὰ ὁρατὰ" καὶ αἰσθητά; μὴ ὡσαύτως ὁρᾷ τὸν η λιον ὁ ἰδιώτης καὶ ὁ μαθη ματικός. καὶ τὸ μαθηματικῶς ἰδεῖν τὸν η λιον καὶ τὸ κατὰ φυσιολογίαν πολὺ ὑποβέβηκεν "τοῦ θεοῦ τοῦ ἀο ράτου" καὶ τῆς γνώσεως τῆς "παρὰ θεοῦ". 11 καὶ θεώρει· "διότι τὸ γνωστὸν ῳτοῦ θεοῦ φανερόν ἐσ τιν", ὁ "τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ τὴν ἀΐδιον καὶ τὴν θειό τητα" ἐκ τῶν "νοουμένων" καταλαμβάνων ὁμοίως τὰ ὁρώμενα καὶ αὐτὸ τὸ παραδεικνύμενον ἐξ αὐτῶν, λέγω δὴ τὴν θείαν "δύναμιν",

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ἐκδέχεται. ἡ σπουδὴ ἡ περὶ τὰ "μάταιά" ἐστιν τὸ ου τω ζῆν καὶ ου τω πολιτεύεσθαι ὡς ἐν τοῖς ὁρωμένοις ἀναστρεφόμενον καὶ ἐν τῷ ὁρᾶν τὸν η λιον· ὡς πρὸς τὸ "καθαρᾷ καρδίᾳ τὸν θεὸν ὁρᾶν", "μάταιά" εἰσιν. καὶ ινα ἀπὸ τῶν γραφῶν ειὐπω· νενομοθέτηται "περιτομή"· καὶ οὐ πάντες ισασιν τὴν εννοιαν τῆς ῥητῆς "περιτομῆς"· αλλοι γὰρ αλλως αὐτὴν ἐκλαμβάνουσιν καὶ αἰτίᾳ διαφόρῳ· πλὴν ἡ ταύτης θεωρία καὶ κατάλημψις ὡς πρὸς τὴν "ἐν καρ δίᾳ περιτομὴν" "ματαιότης" ἐστίν. ἡ γὰρ "ἐν καρδίᾳ περιτομή" αυτη ἡ "καθαρότης", ἐκείνη ουὐ. διὰ τί γίνεται; ἡ δὲ αἰσθητή, οι ως ἐὰν γένηται, διὰ τὴν πρωτότυπον γίνεται, καὶ ἡ μὲν διδασκαλίας ενεκα, ἐκείνη δὲ ενεκα τοῦ ἰδεῖν αὐτὴν καὶ κατ' αὐτὴν πεποιῶσθαι.

1,3ab τίς περισσεία τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ, ῳ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ηλιον; ... ελεγον ο τι ἐπιστήσας τῇ αἰςθητῇ διακοσμήσει λέγει καὶ τοῖς σπουδαζομένοις καὶ ἐπιτηδευὀμένοις τοῖς "ἀνθρώποις"· νῦν ουν περὶ τῶν σπουδαζομένων τοῖς "ἀνθρώποις" λέγει ἐπιτηδευμάτων. καὶ λέγει οτι τί πλέον εχει ὁ "μοχθῶν ὑπὸ τὸν ηλιον"; μὴ γὰρ ὁ σπεύδων συναγαγεῖν πλοῦτον ἐκ τοῦ συναγαγεῖν πλοῦτον πλέον τι εχει· η "ανθρωπός" ἐστιν, μένει θνητός, δεχόμενος νόσους, ὑποκείμενος πάθεσιν. καὶ φανερά ἐστιν ταῦτα καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως ο τι οὐδὲν πλέον ευὐχουσιν οἱ πλουτοῦντες τῶν ἐπαινοὐμένων κατὰ τὰ φυσικά. μὴ γὰρ "πολυχρονιώτεροι" γίνον ται. οἱ πλούσιοι καὶ οἱ πένητες ἐν ταὐτοῖς εἰσιν, τα χέως παρερχόμενοι τὸν βίον καὶ ἐπιμένοντες οὐ πολὺν χρό νον. "ἐν παντὶ" ου ν "ῳ μοχθεῖ ὁ ανθρωπος ὑπὸ τὸν η λιον" οὐδὲν πλέον εχει, οὐ γίνεται αὐτῷ προσθήκη φύσεως. ὁ δὲ "μοχθῶν" καὶ σπουδάζων περὶ ἐκεῖνα τὰ ἀνάγοντα εἰς τὰ "αἰώνια", εἰς τὰ "μὴ βλεπόμενα", πλέον τι εχει· ἐξ "ἀνθρώπου" γίνεται θεὸς καὶ ἐξ ὀλιγώρου καρτερὸς καὶ ἐκ δειλοῦ ἀνδρεῖος. ἐπερ· τί ευχει πλέον ὁ "μοχθῶν"; "ὑπὸ τὸν η λιόν" ἐστιν ὁ ταύτην ευχων τὴν ζωήν. οἱ γὰρ "ἐν οὐρανοῖς ευχοντες τὸ πολίτευμα" ὑπὲρ "τὸν η λιον" τὸν αἰσθητὸν γεγένηνται· ¨... ἀποστραφέντες τὰ "πρόσκαι ρα" καὶ ἐν τοῖς "αἰωνίοις" γεγενημένοι τοῖς μὴ φαινομένοις ὑπὲρ "τὸν η λιόν" εἰσιν. οὐ λέγω ὑπὲρ "τὸν ηλιον" τοῦτον, οτι μείζονές εἰσιν, ἀλλὰ "αυνω" τὴν ζωὴν εχουσιν. ὁ ἀὴρ "ὑπὸ τὸν ηλιόν" ἐστιν καὶ ἡ γῆ. οἱ κατὰ τὴν γῆν τοίνυν καὶ τὸν ἀέρα ζῶντες καὶ βιοῦντες "ὑπὸ τὸν η λιόν" εἰσιν. οὐ γὰρ μαίνομαι, ω ς τινες λέγουσιν, οτι ὁ "ανθρωπος" "μείζων" ἐστιν τοῦ "ἡλίου". τοῦτο λέγουσιν, ο τι δοῦλος, φη σίν, ἐστιν "τοῦ ἀνθρώπου". οὐ πάντως δὲ "δουλεύων" "ἐλάττων" ἐστὶν ἐκείνου, ῳ "δουλεύει". Παῦλος δὲ γράφει ο τι "ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Χριστόν"· μὴ γάρ, εἰ δοῦλοί εἰσιν τῶν παιδευομένων οἱ παιδευταί, "ἐλάτ 12 τους" αὐτῶν εἰσιν. ἀγαθῇ προαιρέσει τοῦτο πράττουσιν· "τῇ ἀγάπῃ δουλεύουσιν ἀλλήλοις" οἱ αγιοι.

1,4ab γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ερχεται, καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα εστηκεν. τοῦτο λέγει· οὐδεὶς τῶν "μοχθούντων ὑπὸ τὸν ηλιον" περισσόν τι εχει, ωστε παραμεῖναι μέχρι τῆς "συντελείας" τοῦ "κόσμου". ἐκ διαδοχῆς ὑφίστανται οἱ ανθρωποι· τῶν δὲ θεοῦ δημιουργημάτων ταῦτα δὲ συνεχῆ εἰσιν καὶ ἀδιάστατα, τὰ δὲ διεστηκότα καὶ ἐκ διαδοχῆς εχοντα τὴν υπαρξιν· οι ον ὁ ηλιος, ἀφ' ου γέγονεν καὶ ἐς οσον θέλει αὐτὸν ὁ θεός, ὁ αὐτός ἐστιν. ἐὰν δὲ λέγω πάλιν τὸν ανθρωπον ἀεὶ μένειν, οὐχ ενα καὶ τὸν αὐτὸν λέγω, ἀλλ' ολην τὴν διαδοχήν. ουτω καὶ περὶ τῶν αλλων θνητῶν ζῴων καὶ φυτῶν· ἡ πρώτη "γενεὰ πορεύεται" εἰς θάνατον, αλλη "ερχεται" γεννωμένη. ἀλλ' "ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ε στηκεν". "εἰς τὸν αἰῶνα" δὲ τοῦτον

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

λέγει, περὶ ου λέγεται· "συντέλεια τοῦ αἰῶνος". κατὰ ἀναγωγὴν δὲ λέγομεν τοῦτο· πολλαχοῦ τῶν θείων παιδευμάτων ἑτέρως λέγεται ἡ "γενεά". ὡς τὸ "γενεὰ σκο λιὰ καὶ διεστραμμένη"· λέγει δὲ τὴν Ἰουδαϊκήν. καὶ "ἀν αγγελήσεται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχομένη", ἡ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. λέγει ουν οτι ἡ παλαιὰ ἡ Ἰουδαϊκὴ "πορεύεται", "ερχεται" δὲ ἀντ' αὐτῆς ἡ κληθεῖσα ὑπὸ τοῦ σωτῆρος διὰ τοῦ εὐαγγελίου καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς "γῆς", καθ' ην διατρίβουσιν ἡ ἀπελθοῦσα καὶ ἡ "ἐρχομένη", "εἰς τὸν αἰῶνα" μένει. ευσ τιν δὲ αυ τη ἡ "θεόπνευστος γραφή". ἐπερ· τί ου ν πρὸς τὸ "τίς περισσεία ἐν παντὶ μόχθῳ"; εἰς αλλο θεώρημα ἑρμηνευθέν, ἐὰν πρὸς τὴν ἱστορίαν αὐτὰ λαμβάνῃς, τοῦτο λέγει οτι, ἐπεὶ "γενεὰ πορεύεται", καὶ "γενεὰ ερχεται"– "πορεύεται" δὲ ἡ θανάτῳ φθειρομένη, "ερχεται" δὲ ἡ γεννωμένη–, οὐδὲν πλέον ε ξει ὁ ανθρωπος ἐκ τοῦ "μοχθεῖν", η ἀπέρχεται η "ευρχεται". 1,4b καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα εστηκεν. τοῦτο λέγει ο τι ἡ "γῆ" αυ τη, ἐφ' η ν διατρίβουσιν αἱ διαδοχαὶ τῶν γενομένων, μένει μέχρι "τῆς συντελείας", "ε ως αν παρέλθῃ" μετὰ τοῦ "οὐρανοῦ"· "εἰς τὸν αἰῶνα" τοῦ αἰῶνος "εστηκεν" τοῦτον· καὶ εἰ "συντέλεια" γίνεται, καὶ περιγράφεται ὁ "αἰών".

1,5ab καὶ ἀνατέλλει ὁ η λιος καὶ δύνει ὁ η λιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ε λκει. ευλεγον ο τι διχῶς ἐκλαμβάνεται τὰ "μάταια" καὶ ἡ "ματαιότης τῆς ματαιότητος", απαξ μὲν ἐπὶ τῆς διακοσμήσεως τῆς αἰσθητῆς, ἑτέρως δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν ἀνθρωπίνων. ει πεν τὰ περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων λέγων ο τι οὐδὲν "περισσείας" ευχει ὁ "μοχθῶν ὑπὸ τὸν η λιον", ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς ὑπόκειται, οι ς καὶ ὁ μὴ "μοχθῶν". λοιπὸν περὶ τῆς ὁρωμένης κτίσεως λέγει, η ς καὶ ὁ ἀπόστολος λέγει· "τὰ βλεπόμενα πρόσκαιρα"· καὶ λέγει· "ὁ ηλιος ἀνατέλλει καὶ δύνει", καὶ οὐδὲν πλέον. πάλιν ἑξῆς τοῦτο γίνεται· καὶ "ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει", "κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν", ευρχεται εἰς "νότον" καὶ "κυκλοῖ κυκλῶν τὸ πνεῦμα" καὶ "ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ 13 ἐπιστρέφει". "πνεῦμα" δὲ νῦν λέγει ηυτοι τὴν ὡσανεὶ ψυ χὴν τοῦ "ἡλίου" η αὐτὸν τὸν "η λιον". λοιπὸν αυκουε· τινὲς τῶν ἐπιπολαιοτέρων ἀνθρώπων καὶ μὴ φυσιολογούντων μηδὲ τὰ αἰσθητὰ ποιησάντων μηδὲ τὰ ἀνθρώ πινα πράγματα οιυονται ο τι οὐ κατὰ περιστροφὴν κυκλικὴν ὁ "ηλιος" ἀνύει τὴν πορείαν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ ουτω λέγουσιν· ενθεν, λέγει, ερχεται καὶ ἀνακάμπτει καὶ ὑπάγει "εἰς τὸν τό πον". ω δε δὲ λέγει ο τι "ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ" "πορεύεται". ἐν τῷ υΕσδρᾳ δὲ τοῦτο ευτι σαφέστερον τὸ θεώρημα φυσι κὸν ο ν ἀποδείκνυται· "μεγάλη ἡ γῆ καὶ ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς καὶ ταχὺς τῷ δρόμῳ ὁ η λιος, καὶ στρέφεται ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάλιν ἀνατρέχει εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ." τοῦτο λέγει ου ν· εἰ καὶ ευχει τι περικαλλὲς τὸ θεώρημα τοῦτο φυσικὸν ο ν τὸ κατὰ τὸν "ηλιον", ἀλλὰ καὶ αὐτό, ἐπεὶ αἰσθητόν ἐστιν καὶ τῆς ω δε διακοσμήσεως, "ματαιότης ματαιοτήτων" ἐστὶν ὡς πρὸς τὴν "αυνω" διακόσμη σιν, ὡς πρὸς τὸν "η λιον τῆς δικαιοσύνης". ὁ "η λιος τῆς δικαιοσύνης" "ἀνατέλλει" ἐν ψυχῇ· ἡ ἀρχὴ δὲ τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ εἰσαγωγικωτέρά ἐστιν καὶ φωτισμὸς εἰσαγωγικώτερος. οταν δὲ στραφῇ περὶ ολην τὴν ψυχὴν καὶ ολην αὐτὴν φωτίσῃ ὡς μηδὲν λοιπὸν εξω φωτὸς ειναι, τότε γέγονεν ἐν τελείῳ φωτισμῷ. "δύνει" γὰρ πολλάκις, ινα αυθις "ἀνατείλῃ"· κατὰ γὰρ προκοπὴν δύσις γίνεται καὶ ἀνατολή. καὶ η νωται ἡ δύσις καὶ ἡ ἀνατολὴ σχέσει λαμβανομένη· ὁ δεύτερος μὲν πρὸς τὸν προλαβόντα φωτισμὸν δύσις ἐστίν, ἀνατολὴ δὲ πρὸς τὸν ἀρχόμενον. 1,6ab ἀνατέλλων αὐτὸς ἐκεῖ ἐκπορεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν. τὰ κλίματα

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

λέγει, α περιέρχεται. ἀπὸ τῶν ἀνέμων τὰ κλίματα σημαίνεται. ἀμέλει γοῦν οἱ μετροῦντες τὴν γῆν λέγουσιν ο τι καὶ ἐπὶ "βορρᾶ" τόδε. τοῦτο ουν λέγει ο τι καὶ τὸ δυτικὸν καὶ τὸ μεσημβρινὸν καὶ τὸ ἑσπερινὸν κλῖμα διαπορεύεται, καὶ ου τως ερχεται "εἰς τὸν τόπον" τὸν "ἑαυτοῦ" κυκλικῶς φερόμενος. καὶ τάχα "πνεῦμα" αὐτὸν ὠνόμασεν διὰ τὴν ὀξύτητα τοῦ δρόμου· οὐδὲν δὲ ὀξύτερον πνεύματός ἐστιν.

1,6c κυκλοῖ κυκλῶν πορεύεται τὸ πνεῦμα. ειπον δὲ ο τι τὸ "πνεῦμα" η διὰ τὴν ταχυτῆτα τῆς φορᾶς η διὰ τὸ εχειν καὶ τὸν "ηλιόν" τι οἱονεὶ νοῦν καὶ ψυχήν· καὶ τοῦτο σημαίνει διὰ τῆς τοῦ "πνεύματος" προσηγορίας. 1,6d καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα. "ἐπὶ τοὺς ἑαυτοῦ κύκλους" "πορεύεται τὸ πνεῦμα", ἐπεὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ενα ποιεῖται "κύκλον". πολλαί εἰσιν ἡμέραι τοῦ ἐνιαυτοῦ, πολλοί εἰσιν οἱ "κύκλοι". ἀμέλει γοῦν ἀεὶ ẹις ὁ περιερχόμενος τὸν οὐρανὸν καὶ στρεφόμενος ἐν τῷ "κύκλῳ" αὐτοῦ τεταγμένῳ τὰς αὐτὰς ἐτησίους ωρας ποιεῖ· μὴ γάρ εἰσιν μείζους καὶ ἐλάττονες. καν γὰρ λέγωμεν οτι τὸ εαρ τοῦτο χειμερίζει η μεθοπωρίζει τὸ θέρος, εἰς τὴν τοῦ ἀέρος σκοποῦμεν φύσιν· 14 ἐπιτεταγμένως τοὺς αὐτοὺς ποιεῖ δρόμους, τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ τοὺς αὐτοὺς μῆνας.

1,7abcd πάντες οἱ χείμαρροι πορεύονται εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ εσται ἐμπιμπλαμένη ·εἰς τόπον, ου οἱ χείμαρροι πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέφουσιν τοῦ πορευθῆναι. καὶ τοῦτο πάλιν πρότερον καθ' ἱστορίαν ἐκδεκτέον. οἱ "χείμαρροι" ουụκ εἰσιν αὐτογενεῖς ποταμοί, οὐκ ἀπὸ πηγῆς εχοντες τὴν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπὸ ὑετῶν. "πάντες" ου νου τοι ῥέουσιν "εἰς τὴν θάλασσαν" καὶ ἡ "θάλασσα" οὐ π̣λέον τι υ δωρ φαίνεται ευ̣χουσα παρὰ τὸ ῥεῦμα τῶν "χειμάρρων". παρέμιξεν ου ν ὡς κατὰ τὴν ἱστορίαν βίαιόν τι, ι να καὶ ἀν αγωγὴν λάβῃ ὁ λόγος. καὶ οὐ ψιλὸν τοῦτο, τέθηκεν αλλο τι· "οἱ χείμαρροι" "εἰς τόπον", ὁπόθεν ὁρμῶνται, πάλιν ἀνα κάμπτουσιν, οπερ οὐ γίνεται κατὰ ἱστορίαν. ομως δέ, ἐπεὶ καὶ τῷ ῥητῷ ὡς οι όν τέ ἐστιν δεῖ συναγορεύειν, κ̣ατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ιδωμεν ὡς ἐπὶ ἱστορίας. καὶ τοῦτο δὲ ἰστέον, ο τι ἡ καθόλου πρότασις οὐκ ······ καθόλου λαμβάνε ται, ἀλλ' ἐνίοτε ἐπὶ τῶν ὡς ἐπὶ πλεῖον. ο ταν γὰρ λέγῃ ὁ ἀπόστολος· "οἱ γὰρ πάντες τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν", μὴ "πάν τας" ἀνθρώπους λέγει· Τιμόθεος μὴ "τὰ ἑαυτοῦ ἐζήτει", Τίτος, Λοῦκας, οἱ ἀπόστολοι οἱ αλλοι. τὸ καθόλου ου ν ω δε ἀντὶ τοῦ οἱ πλεῖστοι. καὶ πολλά γέ ἐστιν τοιαῦτα ἐν τῇ γραφῇ φερόμενα· ὡς ἐὰν λέγῃ· "πάντες ἐξέκλιναν"· ολως αὐτὸς ὁ Δαυίδ· οὐκ ην "ἐκκλίνας" Νάθαν δὲ ὁ προφήτης ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ων. καὶ ἐνταῦθα ουν δύναται. καν μὴ "πάντες εἰς τὴν θάλασσαν" ῥέωσιν ἀλλ' ἐν τῇ ξηρᾷ ενιοι ἀναλίσκονται, τοὺς πλείστους λέγει. τούτων ουν τῶν "χειμάρρων" ῥεόντων τον ιδιον ομβρον "εἰς τὴν θάλασσαν" οὐκ αυξẹται ἡ "θάλασσα", "οὐκ ἐνπίμπλαται"· πάλιν γὰρ δέχεται τὸν ιδιον ομβρον. ει τα αλλο λέγει· "εἰς τόπον", φησίν, "ου οἱ χείμαρροι πορεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ αυτοι ἐπιστρέψουσιν". οὐ δύνανται δὲ "ἐπιστρέφειν"· ἐξ ὁρ̣ῶ̣ỵ γὰρ φέρονται καὶ μίσγονται "εἰς τὴν θάλασσαν"· πῶς ουν "ἐπιστρέφουσιν"; κατὰ τὸ δυνατὸν ọυ ̣ ṿ συναγορεύσ̣ομεν καὶ ἐν ταύτῃ τῇ λέξει τῷ ῥητῷ. ἐπεὶ γὰρ γίνονται ἀναθυμιάσεις ἐκ τῆς "θαλάςσης" καὶ σ̣υνίστ̣ανται ουμβροι καὶ ὑετοί, δύναται ου τω λέγειν ο τι, εἰ καὶ ῥέουσιν "οἱ χείμαρροι εἰς τὴν θάλασσαν", καὶ αὐτὴ "οὐκ ἐνπίμπλαται", ἀλλạ̀ ṭότε ἀναθυμιάσεις γίνονται ἀπ' αὐτῆς· ὑγρότης ṭρό̣π̣ọν τινὰ οἱ "χείμαρροί" εἰσιν οἱ ἀναπ̣ορευόμενοι. βίαιον ου ν ἐστιν τὸ τοῦ ῥητοῦ. λοιπὸν ọυ ̣ ν ἑṭẹ́ρως αὐτὸ ἐκλάβωμεν. "π̣άντες" οἱ καταφερόμενοι ὑψόθεν "εἰς τὴν θάλαςσαν" φέροṿται. ἡ "θάλασσα" δὲ πολλάκις ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ὠνο μάσθη

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

διὰ τὴν ἁλμυρίδα καὶ κ̣·······ν καὶ ζάλην τὴν ου σαν ἐν α̣ὐτῷ. δοκοῦντες ου ν γλυκεῖς ει ναι καὶ διὰ τοῦ τ̣ο "χ̣ε̣ί̣μαρρ̣ο̣ι" π̣ροσαγορευόμενοι, ο ταν ε̣ἰ̣ς τὰ κάτω βρίσωσιν, "εἰς τὴν θάλασσαν πορ̣ε̣ύ̣ο̣νται ", καὶ "ο̣ὐκ ἐνπίμπλαται ἡ θάλασσα" ἀποδεχομένη τοὺς καταπίπτον τας. ο τ̣α̣ν̣ δὲ μὴ καταγίνωνταί τινες, τότε "ἐπιστρέφουσιν", τ̣ό̣τε οὐ μένουσιν ἐκεῖ, οὐκ ἐκθαλαττ̣ο̣ῦ̣ν̣τ̣αι. ἐπεὶ δὲ πνευματικά ἐστιν τὰ λεγόμεν̣α̣, λοιπὸν καὶ ἐξ αλλης γραφῆς ακουε· "οἱ καταβαίνοντες", φησίν, "εἰς τὴν θάλασσαν ἐν πλοίοις καὶ ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν υδασιν πολλοῖς αὐτοὶ ει υ̣δοσαν τὰ εργα κυρίου καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ." "καταβαίνοντας εἰς τὴν θ̣άλαςσαν" λέγ̣ε̣ι̣ ψυχάς· "ἐν πλοίοις", τοῖς σώμασιν· καὶ "ποιοῦσιν ἐργασίαν" ἐν τῷ αλα 15 τι τοῦ υδατος τούτου· οὐδὲ γὰρ καταγίνονται, οὐ βυθίζονται. καν γένωνται γοῦν "ἐν τῷ βυθῷ", "τ̣ὰ̣ εργα καὶ θαυμάσια τοῦ κυρίου" κἀκεῖ θεωροῦσιν. καὶ ω σπερ "ἀναβαί νει" τις τῇ διανοίᾳ "εἰς οὐρανόν", ο ταν τὰ ἐ̣κ̣ε̣ῖ̣ περι αθ̣λρ̣ῇ καὶ σκοπῇ, ου τω κάτεισίν τις εἰς τὸν "βυθὸν" ταύτης τῆς "θαλάττης", ο ταν τὴν φύσιν αὐτῆς διερευνᾶται καὶ "τὰ κρίματα αὐτοῦ", καθ' ην τινες καταφέρονται. καὶ οἱ μὲν καταπίπτουσιν, οἱ δὲ κατίασιν προαιρετικῶς, ινα καὶ τοῖς βυθίζ̣ο̣υσιν βοηθήσωσιν. ου τοι ου ν εἰσιν οἱ "χείμαρροι" οἱ "ἐπιστρέφοντες εἰς τὸν τόπον" ἐκεῖνον ἀφ' ου ὡρμήθησαν συνκαταβαίνοντες. ἐπερ· ινα ὁτὲ μὲν λέγουσιν ψεκτῶς, ὁτὲ δὲ κατιέναι̣ ἐ̣π̣αινετῶς; ναί, ἐπαινετῶς τότε "ἐπιστρέφουσιν εἰς τὸν τόπον" τὸν ιδιον. π̣··ο·ν γὰρ ...··· ···μαρ····ν̣ ευ̣ξω τοῦ οἰκείου "τόπου" ἐστίν. ὁ "τόπος" δέ ἐστιν το̣ῦ̣ λ̣ογικο̣ῦ̣ τὸ ευ πράττειν, τὸ διὰ ευργων καλ̣ὰ̣ ἐνεργεῖν. οταν ουν ἐκπέσῃ τῆς τοιαύτης καταστάσεως, εξεδρος γέγονεν τοῦ οἰκείου "τόπου". οταν δὲ ἀνακάμψῃ, εἰς τὴν ἀρχαῖαν ερχεται κατά στασιν. ἐπερ · ευ̣χομεν τὸν "χείμαρρον" καὶ ἐπαινετῶς καὶ ψεκτῶς; ναί, εχεις γοῦν· "περιέσχον με ὠδῖνες θανάτου καὶ χείμαρροι ἀνομίας ἐξετάραξάν με." λέγεται γοῦν καὶ ἑνικῶς "χείμαρρος" ἀντὶ πειρασμοῦ· "χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν." καὶ ευ̣τι ἐν τῷ α̣ὐ̣σματι τῶν ᾀ̣σμάτων λέγει· "κατέβην ἐν γενήμασι τοῦ χειμάρρου ἰδεῖν εἰ ηνθησεν ἡ α̣υ̣μπελος, εἰ ηυ̣νθησαν αἱ ῥόαι." ἐπαινετός ἐστιν· καρπὸν γὰρ εχει "γένημα". ευ̣τι δὲ καί· "ηνθησαν αἱ ῥόαι, ηνθησεν ὁ κυπρισμός." καὶ τελ̣ε̣σ̣τὶ λ̣έ̣γει ἡ νύμφη πρὸς τὸν νύμφιον· "ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστούς μου σοί", οταν ἐν ταύτῃ τῇ "καρποφόρῳ γῇ" "ευ̣λθ̣ῃ̣". ο̣ἱ̣ "μαστοὶ" δὲ πολλάκις ἀντὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ καὶ τοῦ στήθους λαμβάνονται. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τῷ ἱερεῖ τὸ "στηθύνιον" δέδοται καὶ ὁ "βραχίων". καὶ σημαίνει μὲν ὁ "βραχίων" τὴν π̣ρᾶξιν, τὸ δὲ "στῆθος" τὴν διάνοιαν. ἐκεῖ γὰρ τὸ ἡγεμονικὸν κεῖ̣ται ὡς πολλοῖς ευ̣δοξεν· διὰ τοῦτο καὶ ὁ̣ Ἰωάννης "ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ" ἀνακλιθεὶς τ̣ὰ̣ θε̣ῖ̣α̣ μ̣υστήρια ἐκεῖθεν αὐτὰ ηυ̣ηρε̣ν̣. ευ̣στιν̣ ἐ̣π̣αινετὸς ου ν ὁ λ̣όγος. 1,7cd εἰς τόπον, ο̣υ̣η οἱ χείμαρροι πο ρεύονται, ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέφουσιν τοῦ πορευθῆναι. ······· ·· ·······σιον ὁρμὴν τὴν ἐπὶ τῆς ε···· ····ης λαμβάνει· τὸ γὰρ "πορεύεσθαι" ····· ··· ···· σημαίνει.

1,8ab πάντες οἱ λόγοι εγκοποι· οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν. "πᾶς λόγος ευ̣νκοπ̣ός" ἐστιν. οὐ θετέον ἐστὶν ο τι τὰ ὑπὸ σοφῶν ἀπ̣αγγελλόμενα–ὡς ει πέν τις, ·······τ̣ι Λευ̣κιππος ····· ···–"ευ̣νκοπα πάντα". ο τε σοφοὶ δ̣ὲ̣ ψυχὰς ἐγείρουσιν "ἐνκόποις λ̣ό γ̣οις", τότε θετέον ἐστὶν ο τι "πᾶς λόγος ευ̣νκοπος". κατὰ το̣ὺ̣ς ···οντας α̣υ̣ξιόν τι λέγει. ου το̣ι ου ν ο̣ἱ̣ "λόγοι" "ενκοποί" ε̣ἰσιν. ἐπεὶ γὰρ ὑ̣π̣ὸ ····· ···· καὶ οὐχ ὑ̣π̣ὸ̣ τῶν ο̣υ̣υποτε φρονίμων προηνέχθησαν, ευ̣χουσίν τι βαθύ, εχουσιν "κόπον". τοιοῦτοι ου ν ε̣ἰσιν̣ η μετ' αἰ νιγμοῦ ἀπαγγελλόμενοι η παροιμιωδῶς η τρόπ̣ῳ π̣αραβολῶν η ἁπαξαπλῶς σκοτεινῷ λόγῳ, καὶ "πάντες ευ̣νκοποί" εἰσιν. 16 καὶ οἱ παρ' Ελλησιν

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ου ν "λόγοι" ευχουσιν πολὺν "κόπον", πολλοὶ κάμνουσιν περὶ αὐτούς· πολλῷ πλέον οἱ "ἐρευνῶντες" τὰς ἡμετέρας "γραφὰς" κάμνουσιν. καὶ συνελόντι φάναι· πᾶν τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν σὺν πόνῳ κτᾶται καὶ ἱδρῶτι. ἐπεὶ ουν καὶ οἱ αλλοι "λόγοι" ποτὲ προσποιοῦνται καλοὶ ει ναι, ο ̣ταν τεχνικῶς καὶ πιθανῶς ωσιν κεκτημένοι, καὶ ου τοι "ευνκοποί" εἰσιν. "οὐ δυνήσεται" ουν αρχειν "τοῦ λαλεῖν", ἐὰν μὴ κάμῃ πε ρὶ αὐτῶν. προχείρως "οὐ δύναται" αὐτοὺς εἰπεῖν, ινα τὸ "λαλεῖν" τὸ “ἀληθῶς λαλεῖν” λέγωμεν. πολλάκις γοῦν τοῖς ἀδολεσχοῦσιν λέγομεν ο τι “οὐδὲν λέγεις”, “οὐδὲν λαλεῖς”. ἐπερ· τὸ "ευνκοπον" ἐν τῇ γραφῇ κεῖται; ναί· λέγει γοῦν ὁ Ἰώβ· "εἰς κόπον ἐποιήσατε ψυχήν μου καὶ καθαιρεῖτέ με λόγοις"· ουτως τὸ "ενκοπον" ωδε ἐκ "λόγων" πάλιν ἀναντιρρητικῶς γέγονεν.

1,8b οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν. οὐχ ὡς δεῖ αὐτοὺς λέγει. τοῦτο δὲ κυρίως ἐστὶν "λαλεῖν" τὸ τὰ πράγματα ἀπ αγγέλλειν. αὐτίκα γοῦν τοῖς μὴ λέγουσιν ὡς δεῖ τὰ πράγμα τα λέγουσιν “οὐδὲν ειυρηκας” καίπερ μυρία εἰρηκόσιν. παράδοξός τις γνώμη φέρεται Προδίκου ο τι “οὐκ ευστιν ἀντιλέγειν”. πῶς λέγει τοῦτο; παρὰ τὴν γνώμην καὶ τὴν δόξαν τῶν πάντων ἐστίν· πάντες γὰρ διαλέγονται ἀντι λέγουσιν καὶ ἐν τοῖς βιωτικοῖς καὶ ἐν τοῖς φρονουμένοις. δογματικῶς λέγει ἐκεῖνος ο τι “οὐκ ευστιν ἀντιλέ γειν”. εἰ γὰρ ἀντιλέγουσιν, ἀμφότεροι λέγουσιν· ἀδύνατον δέ ἐστιν ἀμφοτέρους λέγειν εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. λέγει γὰρ ο τι μόνος ὁ ἀληθεύων καὶ ὡς ευχει τὰ πράγματα ἀγγέλ λων αὐτὰ ου τος λέγει. ὁ δὲ ἐναντιούμενος αὐτῷ οὐ λέγει τὸ πρᾶγμα οὐκ α·······... παράδοξος ... λέγεται ἡ γνώμη, ἐπεὶ παρὰ τὴν τῶν πάντων δόξαν ἐστίν· πάντες ἀντι··· ········ ἀντιλογίας. 1,8c καὶ οὐκ ἐμπλήσεται ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ὁρᾶν. καὶ τοῦτο πάλιν βούλεται δεῖξαι "μάταιον" ὡς ····· ······ντες οὐκ ἐπιτρέπουσιν ··· αυν τέλειός τις ην καὶ "ἀνήρ" ἐστιν "λαλεῖν" ····· ····· · ἡ περὶ "λόγους" σπουδή, ε ως κύριός τι ἀποκαλύψει, εως αὐτὸς φανερώσει τι ο·· ·······ου·····ενος νομίζοι οτι κα······ ·· περὶ "λόγους", κατορθοῖ αὐτούς, "μάταιόν" ἐστιν. λέ γει γάρ· "ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οικον, εἰς μάτην ἐκοπίασαν· ἐὰν μὴ φυλάξῃ πόλιν, εἰς μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυλάσσων." οὐκοῦν ματαίως ἐκοπίων περὶ "λόγους", ἐὰν μὴ θεὸς φανερώσῃ. καὶ εως ····· ····· αὐτῷ ἀποκαλύψει, "εἰς μάτην" ὁ "ἀνὴρ" "λαλεῖ". καὶ αυλλο λέγει "μάταιον"· "ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ ἐμπλήσε ται". "ὁρῶν" ἀεὶ θέλει πλέον "ὁρᾶν"· ἀεὶ ἐνεργῶν καὶ μη δέποτε τέλος ευχων "εἰς μάτην" "ὁρᾷ". καὶ αυκουε παραδεῖγμα ·········ανων ··· κατα σκευὴν ο····· ····· ····· ···κια····· ··αφος ν···· ····· ···οτ····καφος· εἰσὶν δὲ μάταια ... ····· ····· ···ν ὁ ὀρχούμενος ε····· ·····αι ευχει τὴν ἐνέρ γειαν παῦσαι ···ν ο... ····· ····· ·· πάντα τέλος ἐσ τιν ······α····ς. ἐπεὶ τοίνυν καὶ ὁ "ὀφθαλμὸς" ἀεὶ βλέπων "οὐκ ἐμ πληροῦται", καὶ τοῦτο "μάταιόν" ἐστιν. καὶ ἐπεὶ τὰ περὶ τῶν "χειμάρρων" ἀλληγορικὰ ····· ····· ῥητέον περὶ τούτου. λέγεται ὀφθαλμὸς ψυχῆς ὁ νοῦς αὐτῆς. ο ταν ου ν ἐκεῖνα ····· ··· μὴ ὁ θεὸς φανεροῖ, ματαίως βλέπει· οὐδέποτε πληροῦται "τῶν ὁρατῶν" 17 . . . . · ενου ·αε μενα αιον ωσ ν ·ημε · · ... 18 . . . . ·· και · ταδε· τα α· εισι οντ· ων οταν απο ·· 1,10abc ο ς λαλήσει καὶ ἐρεῖ· ἰδὲ τοῦτο καινόν ἐστιν, ηυδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς γενομένοις ἀπὸ ευμπροσθεν ἡμῶν. · 19 ·····κης ειυρηκα καὶ περὶ ζῴου θνητοῦ : τον λογον ι να συνεκδοχικῶς ···· : ὁ λόγος ·υ··ν····ομενην ευχ····· : καθόλου γὰρ...... ·····ται αυ τη ἡ ·· : ἐπεὶ τοίνυν ευρι········ην ··· : λαμβάνεται : σ··σει πν· ·· : ἀρχην ····· : χωρη : ημεν· : κειν·· : δεχε·· : ἐστιν : παντ : προ τω : "γέγονεν : ···· : ·· : ····· καθηγεῖται : ···ουμενον καὶ λόγος ἐστὶν ηυτοι ···...ατικος τις καὶ σω· : μονικος ἐὰν μὴ σώματος η ν. πᾶν ουν τὸ ὑπάρχον νῦν κατ· : κ·· τὸ ὑπάρξαν

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

κατὰ ἀνωτέρω αυ̣λλον λόγον "γέγο νεν" και̣ ¨ : ε·ω τῶν νῦν ουντων λόγων τὴν διαδοχὴν ε ξει. αἱ ἰδέαι ου ν̣ : θειαν τῶν ουντων. καὶ οι ον ἐὰν ἐνθυ̣μηθῇς προλαμβα : γμα καὶ ἐὰν ε····ησῃς αὐτῷ νῦν ε····ς αὐτὸ καὶ ἐ̣σόμενον καὶ γε : ταις ὁ λόγος κ̣¨ τ¨ ἐξετάζει ο τι οὐ πρὸ ἐξα̣ριθμή̣των ἐτῶν ὁ κόσμος ηυ̣ρξατο̣, ω ς τινες οιυ̣ονται, ἀλλ' αἰε̣ὶ ἐν τῷ ποιε········ ποιεῖ δὲ οὐδὲ ἀπηρτ̣ημένα : ο̣ὐδὲ τὰ αὐτά· οὐδὲ γὰρ αυ̣τομα ποιεῖ τὰ ειυ̣δη. ο ταν ου ν λέγη̣ ποιητὴν ει ναι ············· τ̣ῶν γεγονότων καὶ παυσο̣μένων ········ τῶν ἐσομένων ······δ̣εκ····· οἱ λόγοι αυ̣ρα αὐτοῦ πρωτότυποι̣ ο·········· ἀ̣ε̣ὶ ποι̣ οὖσιν κ̣αὶ πεποιήκασιν κ̣α̣ὶ ποιήσου̣σιν. τίθεται δὲ τρόπον τινὰ ὁ Παῦλος τὸ αὐτό, ἐὰν̣ λέγῃ "τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτο̣ῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα κ̣αθορᾶται". τὰ "ἀόρατα" ἐκεῖνά εἰσιν̣ οἱ λόγοι οἱ ου̣ντες ἐν τῇ "ἀϊδίῳ δυνάμει καὶ θεότητι" ····· ······ω̣ς ταῦτα τὰ "ἀόρα̣τα" τοῖς ποιήμασιν τούτοις τοῖς αἰσθητοῖς συνβαλ····· ······... : ¨ς ἐκ τῆς εἰκόνος σκοποῦμεν ο τι ἐστὶν ·...· ἀρχέτυπον εἰκόνα ου τως ὑπο- : ο̣υν πολλὰς εἰκόνας τοῦ αὐτοῦ προ- : σήμερο̣ν γεναμεν¨·κ̣ων οὐκ ἀρχὴ : · ἀποστόλου ἐν τῇ πρὸς ῾Εβραίους : ····γ̣...······νομενων : ·__φ· ···ενον : ·····...υ̣μεν : ·σθε : τις ο τι : ¨ενητα : μενος : ·σ·ω : νε·θε : αδικα : γελιας : μὴ γίνονται . οἱ δὲ ἐν ···········ρ··········ζ···· : πονται· οἱ δὲ παραδίδονται μετριο̣τέρ̣α τιμωρί̣ᾳ κ : ·αι τούτων τὸ κρῖμα ου ν πα̣ρέχεις εἰς τοῦτον τὸν βίον εἰς τοῦτον : λ̣¨ς τὰς αἰτίας τοῦ διαφόρως ἐ̣κείνους οἰκονομεῖσθαι ἐξ ἑαυτῶν δὲ ε· : ασιν η ἐλάττονα δε¨αι καὶ τὸ ἐν κρείττονι ἐπαγγελί̣ᾳ και · : α̣ι̣ ἐνδε εστερα ου····20····ραμε ο ταν ειδ··· τ̣ὰ̣ ἀδιάφορα · : π̣ρο··· ζωὴν και·····αμεν ἐκεῖ τὰς αἰτίας, δι' α ς ω δε ἡ ποικι : υ̣ μ̣αται̣ῶς ηυ̣ αὐτο μάτως ἀλλ········ προνοια τῷ ου̣ντι. ἐὰν τὴν ἀρχὴν τ̣ : η μετὰ σώμα τος ην ········· δίκαια κρίματα ἐστιν ταῦτα η················· λέξεως ταύτης ηλ········· ἀπαραλλάκτους ει ναι καὶ πολ̣·····κρατ·····η ἐπιβε βουλεῦσθαι ε̣··········ου καὶ ἀ̣μελητοῦ καὶ ἐπιβουλ·······αι······· πολύ σαθρον η· : ο ἱμάτιον καὶ παρὰ τοῦ αὐτοῦ ·····το· λεγόμενον καὶ ἀρτι···· : ·ο̣υς ταῦτα τὰ νῦν λεγόμενα γυμνάσματα καὶ γυμνασθήσονται 21 πολλάκις καὶ ·····υ̣χις τὰ κατ' αὐτοὺς : - θη καὶ σταυρωθήσεται. "οὐκ ευ̣στιν μ̣νήμη τοῖς πρώτοις" : τὸ παρω̣χηκὸς ...δυνατον η ν "μνημ : 30 πολλὰ μυρία ···· το̣ παρεληλυθο̣ : "μνήμης" η αιυ̣σθησίς ἐστιν. 1,11bc καί γε τοῖς ἐσχάτοις γενομένοις οὐκ ευ̣σται αὐτοῖς μνήμη. ········ ματ̣ : "μνήμη : μη εσ̣ : "μνήμη : των· : ... 1,11d μετὰ τῶν γενησομένων εἰς τὴν ἐσχάτην. : καιτ : τα κα· : ουδισλ· : ο δια̣ η : ἐκεῖνα : ·ς ἀνθρώπου ἐν ἰατρικῇ ω στ̣ε̣ ·····χειν τὴν ἰ̣ατρικὴν : ¨φι κομενος τῆς ἰατρικῆς ··· ευ̣χει "μνήμην" τ : ε̣π̣ων. οὐ τοῦτο λέγω ο τι οὐ μνημονεύει αλλ ου · : ·ων λοιπὸν τὸ τέλος ω σπερ ····· ὀρέγεται : τελευταῖον ὀρεκτόν, ου τως ουκ̣··· μνημονεύ ει̣ : ον κ······μνημονευτον · : ... ἐστιν "μνή μη" : ς ἐπιστήμης οὐ μνημονευε·····λ̣·λ·θε¨ ὁ ε· : θ̣ων καὶ τὴν τελείαν δεξάμενος μακαριό τητα̣ : ε̣ρων. καὶ λάβετε ἀπὸ γραφῆς ····· περὶ τῶν δικα̣ι̣ων : "καὶ ἐπιλήσονται", φησίν, "τὴν θλῖψιν αὐτῶν τὴν πρώτην κ̣α̣ὶ οὐκ ἀναβήσεται αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρδίαν" μὴ του······ ἐπέλα θον ου τως ω στε α̣γ̣γ̣········ ἐθλ̣ί̣βησαν διαδεξαμένης πολλῆς τρυφῆς καὶ ῥα̣στώνης. η̣ "διὰ πολ̣λ̣ῶν θλίψεω̣ν εἰσῆλθον εἰς τὴν βασιλείαν ······οντες εἰς αὐτὴν οὐκέτι μνημονεύσουσιν. οὐ τοῦτο λέγομεν ο τι οὐ μνημονεύσουσιν̣: ἐν τῷ Εσδρ̣α "κάκωσις ωρας ἐπιλησμονὴν ποιεῖ τρυφῆς" : ες ἐκ ποι¨ εἰς πο·...· η λθον ἀλλὰ αυ̣λλως : αιυ̣σθησιν αὐτῆς ευ̣χουσιν· ¨βάλλει ου ν τὴν αιυ̣σθησιν : ...

1,12ab ἐγὼ Ἐκκλησιαστὴς ἐγενόμην βασιλεὺς ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Ἰερουσαλ̣ή̣μ̣. ··· βασιλεὺς"·· "ἐν Ἰερουσα λὴμ" : ····ε̣μελήθην : τ̣ησάμην : ·αλλουπρο : ·ρωτον τὴν : ·ι ὑμῖν : ·ς τὸ σῶμα : ·α γάρ ἐστιν : ·ριως : · μέρη δι : ἐκκλησι : ·τητι δὲ πολλη : π̣ρ̣αγ̣μ̣ά̣τω̣ν̣ ειδε···················· αλλ·ς μη··· : 22 ······· ἐπιδεικνύ̣ω̣ν ·αυτον τούτοις οὐχ ὡς

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

προηγουμ : ενος το ·ρ··· αυ τη γοῦν ἡ Πλατωνική ἐστιν δόξα ο τι ὁ σοφὸς : ως δι·κου μενα ἐπ····ιν ἑαυτὸν εἰς τὸ ἐπιμέλεσθαι αὐτῶν : ···... ο ουν καταβαιν:... . "ἐγὼ ἐκκλησιαστὴς ἐγενόμην βασιλεὺς : ·... "ἐκκλησιαστὴς γέγονεν" κομιδῇ νήπιος ω ν τὴν αρ : δυνατο········εν ουν τα ἐν τῇ ιερ···ρ···ρ·· : ·· ἡμῖν ει·······δετο ἐστιν τρίτον πρὸς κατηγ : πρῶ τον κα·········ρα του πρωτόν ἐστιν. ευλαβον δὲ καὶ : ·᾿Ιωάννου πρὸς τὸν ·········ον ο τι "διὰ σὲ πάντα εἰσὶν : ετατο κτισθῆναι ······α κτισθέντα εἰσιν πρωτου· : ·· και οὐδήπου ······ ο τι τὰ ουντα ἐκτίσθη ἀλλα ·α· : ταιον ἀνύει δ·········· οταν α διδάσκη ὑφίστηται ·······················αι τινα συμφορα······· μὴ παθὼν ην γενναίως : ······θαι πενίαν πλου τ· : ἀναγκαίως ου ν ὁ μέλλων : ······των ἀνθρώπων εὐτελίζειν 23 καὶ δεύτερα τίθεσθαι τῶν προηγουμένων ······ ταῦτα οι ον ἐάν τις λέγῃ κατὰ πλούτου πτωχὸς ωυν, οὐκ ευχει λόγον ἰσχυρόν. ἐὰν ······ο···· μὴ ἡττᾶται καὶ διδάσκῃ φέρειν πενίαν καὶ μὴ μεγαφρονεῖν ἐπὶ πλούτῳ, ἰσχύει αὐτοῦ ὁ λόγος. "βασιλεὺς" ου ν ἐστιν ὁ κατὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν ἀνθρωπίνων λέγων εὐτελίζων αὐτὰ καὶ "βασιλεύς" γε πλούσιος καὶ πολλοὺς ὑπηκόους καὶ δορυφόρους ευχων ο·····νουτος εὐτελίζει ····εται αὐτῷ ο τι ἐπεὶ μὴ ευχει σ···········α·····ους ευχοντα·······ν δέ ποτε καὶ τοῦτο ο τι εἰκότως ἀνε γράφη α·········α τῶν δικαίων ·······ονται το·····ν φύσει ἀγαθὸν ει ναι. ὁ δὲ τοῦτο λ·········ν ἐλπίδας μετανοίας τοῖς ἁμαρτάνουσιν λέγων ο τι φύσι· ἀντιπρα······· καὶ οὐ δήπου με·α········_6_..._·_ε_ν_·_...6 δικαιο·... ὁ δίκαιος η ἐκ κατασκευῆς τὴν ἀρετὴν ········ διὰ τοῦτο ···α·εγράφη τῶν ἁγίων ἁμαρτήματα ι να καὶ μετάνοια η καὶ λέγοντες περὶ μετανοίας ἀκούωνται ὡς ο ταν περὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης λέγοντες ········ται καὶ ι········ ὁ λόγος ου τω περὶ μετανοίας λέγοντες καὶ δεικνύν τες αυτην ερ···· ἰσχυρὸν προφέρουσιν λόγον, προτρέπουσιν εἰς ἀρετήν. ὁ ἐπαινῶν τοὺς ἁγίους καὶ ἀποδεχόμενος καὶ περὶ αὐτῶν πολλὰ λέγων, τίνος ε νεκα ἐπέτρεψεν γρα φῆναι αὐτῶν ἁμαρτήματα τ······αβάλλοντα·...ην μᾶλλον τοὺς δικαίους; διὰ τί καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ἀνεγράφη τοῦ Πέτρου παράπτωμα ····· οὐκ ην ··················· τοῦ ἀποστόλου ἀλλὰ μᾶλλον κα : ········· : ἀνεγράφη ··········· : · εὐτελιζ· : - ματα ευσχεν : ·α το ἀπείρατος αὐτῶν ει ναι.

1,13a καὶ ευδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ ἐκζητῆσαι. τὸν νοῦν μου "τοῦ κατασκέψασθαι περὶ πάντων : εὑρεῖν. οὐκ ἐκράτησέν με γὰρ ἡ βασιλεία ωστε τούτοις : ἡ περίστασις τῆς ἀρχῆς "ἐκζητῆσαι" "σοφίαν καὶ : ναι τὴν καρδίαν μου" μὴ εἰς ···μιμα, μὴ εἰς τ : ···τα τῆς φιλοσοφίας τῆς ···· θεόν. 1,13b καὶ τοῦ κατασκέψασθαι ἐν τῇ σοφίᾳ. κατὰ κοιν····· "ἐν τῇ σοφίᾳ" καὶ το· : · καὶ δύναται μὲν ἐκ παραλλήλου εἰς τὸ αὐτὸ λαμ βάνεσθαι : νεσθαι ἐκ τῶν δύο λέξεων ······οτι "κατα σκεπ : σιν φυσικώτερον καὶ ε········ν τῆς "κατα σκέψεως" ······σ·············κων. 1,13bc περὶ πάντων τῶν γινομένων ὑπὸ τὸν οὐρανόν. ἡ "σοφία" ἡ ἀληθής, ἡ κυρίως καὶ αυνευ προσθήκης λεγομένη ········ν ευχει εἰς τὰ ὑπερκόσμια ········ρ···μενος η αυτη καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ ········ τὸν η λιον" ον "κατεσκεψάμην" καὶ "ἐξεζήτησα", 24 ι να μετὰ τοῦ εἰδέναι καταφρονήσω τῶν ἐπιτηδευμάτων. οὐδὲ γὰρ ὡς ευτυχεν δεῖ αἱρεῖσθαι η φεύγειν, ἀλλὰ μετὰ πολλὴν θεωρίαν. ἀμέλει γοῦν τὰ προβλήματα τὰ ἠθικὰ λέγεται πρὸς αι ρεσιν καὶ φυγήν· οὐδεὶς δὲ αἱρεῖται ο μὴ ······ οὐδὲ φεύγει ο μὴ ε········· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τῶν ἐναντίων τούτων, τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ καλοῦ, ἡ αὐτὴ γνῶσίς ἐστιν, ι να "ἐκκλίνῃ" τις "ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ καλὸν ποιῇ". αυλλως ου ν "σκέψεται" περὶ αὐτῶν ὁ σοφὸς καὶ αυλλως ὁ κοινὸς αυνθρωπος. ἐνίοτε γοῦν ὁ κοινὸς αυνθρωπος καὶ αἱρετὰ αὐτὰ ἡγεῖται καὶ κακά. τοῦτο δὲ λέγει προηγου μένως᾿ Επίκουρος ου τος ὁ τῆς αἱρέσεως τῆς ἀθέου προιστάμενος "ἐξεζήτησεν" ...... · τῷ βίῳ καὶ τῷ ηυθει

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

σπουδαῖος ει ναι· ου τω γοῦν καὶ ευ̣πεισέν τινας. ἐκεῖνος ου ν γράφει πρὸς̓ Ιδομενέα ο τι “αυ̣λλως χρᾶται ὁ σοφὸς τοῖς πράγμασιν καὶ αυ̣λλως ὁ μὴ σοφός” καὶ ἐ̣πιφέρει· “τότε σοφὸς οὐκ η ς, νῦν δὲ ἐσπούδασας τοῦτο γενέσθαι. ἀναπόλησον τοῦ προτέρου βίου̣ καὶ τοῦ νῦν, εἰ ου τως ευ̣φερες τότε νόσον ὡς νῦν η ου τως ἐκράτεις πλούτου̣ ὡς νῦν κρατεῖς.” ⋯⋯ε ο τι ο ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀπόδειξιν ευ̣λαβεν. 1,13def ο τι περισπασμὸν πονηρὸν ευ̣δωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ. διὰ τοῦτο "κατεσκεψάμην περὶ πάντων", ι να τὰ μὲν αἱρήσομαι, τὰ δὲ φ̣εύγω. καὶ δείκνυσιν τὴν αἰτίαν· "περισπασμὸν πονηρὸν ὁ θεὸς ευ̣δωκεν τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπάσασθαι ἐν αὐτῷ". κ̣ατὰ τοὺς γραμματι κοὺς "πόν̣ηρ̣ο̣ν" ἀναγιγνώσκομεν· οὐ γὰρ "πονηρὸν ὁ θεὸς δίδωσ̣ιν" τὸ ἐναντίον τῷ ἀγα θῷ, ἀλλὰ τὸ κολαστικόν, οι ῳ̣ "ευ̣παισεν τὸν ̓Ιώβ", οι αι η σαν αἱ "νόσοι Α̣ἰγύπτ̣ου", α ς "ἐπήγαγεν" αὐτῇ ὁ θεὸς "πάσας" : κ̣ατ̣άβασιν ἐ̣π̣ὶ̣ γῆς μόνος ὁ "αυ̣νθρωπος" : λ̣ : ·ε̣·ε̣· π̣ρὸς τὰ αυ̣λογα ⋅⋅…⋯⋯ν ευ̣χουσιν τὰ αυ̣λογα ζῷα ⋯ : ⋅⋅ ευ χρήσασθαι ⋅⋅αν κατὰ νοητὸν κόσμον ι να τ̣ὸν γεν : ε̣⋅⋅η ο ταν παρέχῃ φ⋯⋯ις τὴν ἀκοήν, ι ν' ἐκ τῶν σημαινομένων : ·ακιαν καὶ ελητα⋯⋯ην μόνος ου ν ὁ "αυ̣νθρωπος" λόγον ευ̣χει̣ : ⋅⋅ καὶ ο ταν ⋯⋯ς προηγουμένως ἐνεργῇ κα⋅⋅ : νως χρησ̣η⋯⋯ω ἐπεὶ γὰρ ὡς δεῖ ἐ̣νεργεῖ ὁ̣ "αυ̣νθρωπος" : ευ δε ευθ⋯⋯⋯ησεν αὐτὸν πολλ·ν χρ⋅⋅ : ζῶα αυτοφ⋯⋯⋯σ̣καιπην τετριχωμένα καὶ τ̣ : εστιν ιν η χρεία ⋯⋯καν εἰς τέχνας ιν ο πω· : ον κινεῖται πάλιν · : ⋅⋅ αὐτομάτου τρέφεται · : ου πέφυ κεν προσ⋯⋯⋯ον χρεια αὐτῷ γεωργικῆς α̣ : αὐτοῦ τὴν σύνεσιν ⋯⋯. ἐπερ · τὸν "περισπασμὸν" εντ̣ : "περισπᾶσθαι" περι τι ιν⋯⋯⋯κον αὐτοῦ "περισπ̣ᾶται" καὶ : ⋯ δυνάμενα αὐτα πρόξενος ⋯⋯ θ̣εοῦ σοφίαν ποτέ. ἐπερ· ⋯⋯⋯⋯φωνοι ει ναι τοῦ προοιμίου τ̣ο̣ῦ̣ λόγου 25 ἐλέχθη κατὰ σύνκρισιν τὴν "ματαιότητα" εἰρῆσθαι ὁ ἐπαινετὸς ου τω λεγομενουψεκτ̣⋅⋅ μὴ γὰρ ὡς "δέδωκεν" αὐτῷ πόθον "σοφ̣ίας" κ̣αὶ ἀρετῆς καὶ βασιλείας ου τω "δέδωκεν" αὐτῷ πόθον τουτω⋯⋯ "περισπᾷ" εαυτοῦ·ο⋯⋯ν περὶ ταῦτα καὶ μὴ ἀκολασίαις αὐτὸ παραδοι ε⋯:… περιταγενοιν⋯⋯ Αἰγύπτιοι καὶ λατρευε̣ι⋅:…⋅:…α· ταα̣λλ·ε̣⋯⋯ο̣τε η σαν ἀθρόως δέ ξασθα̣ι … τὸν πνευμα⋯⋯ε̣…ον ο ν ἠδύναντο χωρῆσαι παρέσχεν αὐτοῖς ⋯ κατὰ τὸ γράμμα … ι να η π:…⋅:…⋅⋅ο⋯⋯⋯ν κωλυθῇ. ἠρωτήθη ει ς τῶν νομοθετῶν, τάχα Σόλων, ποίους νόμους "δέδωκεν" τοῖς πολίταις, καὶ λέγει· “ω ν ἠδύναντο χωρῆσαι τοὺς κρείττονας”, οὐ καθάπαξ τ̣οὺς κρείττονας. αἱ οἰκονομίαι ου ν ου τω γίνονται.

1,14abc ει δον σύνπαντα τὰ ποιήματα τὰ πεποιημένα ὑπὸ τὸν η λιον καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προ αίρεσ̣ις πνεύματος. "τὰ ποιήματα πάντα τὰ ὑπὸ τὸν η λιον πεποιημένα" τὰ περὶ ἡμᾶς τοὺς "ἀνθρώπους" "ει δον"⋯ κ̣α̣ὶ̣ "πάντα ματαιότης". τὸ "ἰδεῖν" δὲ ου τω αυ̣κουε· ἐπέστησα αὐτοῖς, τὴν φύ σιν αὐτῶν "ει δον" ⋯ τί δ̣ύνανται συνβάλλεσθαι τοῖς "ἀνθρώποις" καὶ τί οὐ δύνανται. "ει δον" ο τι "τὰ πάντα ματαιότης" ἐστιν, "ματαιότης" δὲ τῷ προειρημένῳ τρόπῳ. μὴ γὰρ ὁ πλουτῶν π̣λέον τι τῶν "ἀνθρώπων" τῶν θνητῶν ευ̣χει ἐκ τοῦ πλουτεῖν· η̣ ζῷόν ἐστιν, η̣ "αυ̣νθρωπος" οὐ δὲν ευ̣χει … ὁ ὑγιαίνων οὐδὲν ευ̣χει πλέον. πολλάκις γοῦν ἀσθενεῖς αυ̣νθρωποι προ· : διὰ δ̣ὲ τοῦ εἰπεῖν "πεποιημένα" αὐτὰ δείκνυσιν ο τι "θεοῦ" εἰσιν "ποιήματα : οὐδὲν πλέον περιποιοῦνται τοῖς "ἀνθρώποις" ὡς ἡ ἀρετή, ὡς ἡ εὐσέβε̣ια. ἐπερ· καταλ λήλως λαμβάνομεν τ̣ῶν γινο̣·ε⋯ ⋯⋯⋯… τὰ μὲν "ποιήματά" εἰσιν "θεοῦ", τὰ δὲ ἐπ̣ι̣τ̣ηδεύματα "ἀνθρώπων". τὰ τῶν "ἀνθρώπων" δὲ ἐπιτηδεύματα : "θεοῦ" ἐστιν. ἐὰν λέγῃ ὁ ἀπόστολος ο τι "παρὰ θεοῦ ἐστιν τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν" ⋯⋯⋯ο·τ⋯δε τινα "θέλειν". ἀλλοκότου "πνεύματος προ αίρεσίς" ἐστιν τ : πολλάκις

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

τὴν γνώμην "πνεῦμα", ὡς α ν λέγῃ "καὶ γνώσονται οἱ πλανώ μενοι τῷ πνεύματι σύνεσιν" τουτέστιν τῇ γνώμῃ. ἐὰν δέ τις παχύτερον ···ᾳ στρεφόμενος : · ψυχην "οἱ πλανώμενοι τῷ πνεύματι" ἀντὶ τοῦ τῇ ψυχῇ. λέγεται γὰρ καὶ αυτη : ··γραφ· "ω σπερ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος" καὶ ὁ Στέφανος "κύριεʾΙησοῦ δέξαι τὸ πνεῦμά μου" δηλονότι τὴν ψυχήν. ἐὰν ······ τὴν ψυχὴν λέγῃ, "προαίρεσίς" ἐστιν ψυχῆς ṭ : "μάταια" τὰ μηδὲν πλέον περιποιοῦντα ουḳ····υμνη ψυχὴ αἱρεῖται τ : ενος ὑπὸ τοῦ ἁγίου "πνεύματος".

1,15ab διεστραμμένον οὐ δυνήσεται τοῦ ἐπικοσμηθῆναι, καὶ ὑστέρημα οὐ δυνήσεται τοῦ ἀριθμηθῆναι. : ·ν κόσμον συνεστάναι ········· πρ̣ονοουμένου · : σινη ἐκ τοῦ αὐτομάτου καὶ αν·······ᾳς οὐκ ευ̣στιν πληρη········ṭαυ·········ον παρασχεῖν "οὐ δύναται" ······ δόγματος ου εἰώ θασιν λεγ··ν ··············ν τις ευ̣χων κηρὸν καταχυ······ υ δωρ ου μετὰ τοῦ τεχνεῦσαι δια φ·υ̣········ γίνεται παγέντος τοῦ κηροῦ ······ᾳδε γίνεται οὐδὲν θέλει ὁ καταχέων. τοῦτο ου ν ἐρωτῶσιν ο τι ῃ θεὸς ἐποίει τὸν κόσμον τέλειός ἐστιν, ῃ δὲ αὐτό ματον, οὐ τέλειον. δείξατε ου ν, τίνι λείπεṭαι ὁ ḳόσ̣μ̣ος ειυ̣πατε, τί, ο τι ωυ̣φειλεν τόδε ευχειν μέρος η τόδε μετὰ τόδε γενέσθαι. καὶ οὐκ ευ̣χουσιν εἰπεῖν ·· μέρ̣ος φαντάζονται ṭι̣ ·····ν ου̣ντων. λέγεται λέγετε γοῦν πρὸς τοὺς τοιούτους ...ι̣·...·...α·· πεποίηκεν τ̣ὸν κόσμ̣ον καὶ ...··········ευχει τινα διαστροφήν. οὐδεὶς δὲ ω ν δύναται τὸ λεγόμε̣νον "διεστραμμένον" ἐπανορθω········ν λέγουσιν πολλά κις ο τι ευ̣χιδνες εἰσὶν ἐν τῷ κόσμῳ, λέοντες θανατήφοροι και ········ο̣·...···ορθωσασθαι λέγων ο τι εἰκαῖά εἰσιν ἀλλ' αυ̣λλοι φυσιολογήσαντες ευ ρηκαν τὴν αἰτίᾳν ṭο̣ῦ̣ ε̣ι ̣ναι τὰ τοι αῦτα· ἐν θεραπείᾳ ευ̣χιδρναι παραλαμβάνονται· εἰς θεραπείαν λέοντες τιθασεύονται ····δ̣ε τις ου ν "διεστραμμένον" ευ̣χει ει πεν ο τι ου τως ωυ̣φειλεν γενέσθαι "δ̣ιεστραμμένον" ω̣····· ἐκεῖνος νο μίζει. πάντα γὰρ ἀδιάστροφά ἐστιν· "ὑστέρημα" οὐκ ευ̣χει ἀναπληρ̣ῶσαι ο̣ὐ̣δ' α········· ἐ̣κ τῶν ου̣ντων αὐτὸ λέγει· τινὲς εἰς τὰς φύσεις αὐτὸ λαμβάνουσιν τῶν ἀνθρώπων ο τι ἡ "διεστραμ μένη" φύ σις, ἡ ἀνεπίδεκτος ἀρετῆς, οὐ δύναται ἐπανορθωθῆναι ḳα ν ὑστερῇ ····αρ···· η σύνεσις, οὐ δύναται προσλαβεῖν αὐτὴν διὰ τὸ μὴ πεφυκέναι πρ······υ̣·· πάνυ δ̣ὲ ᾳυτη ···ρια τῆς ἀληθείας ἐστιν ἡ θεωρία. ἐπερ· οὐκοῦν οὐ "μάταιον"; τὸ "μάṭαιον" μὴ γὰρ λέγω τὸ μη ··λως πεφυ : συνκρίσει ὑπεραναβεβηκὸς "μάταιον" εσ·····αι ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς δημιουργή μασιν καὶ ἐν τοῖ̣ς ἐπιτηδεύμασιν ειυ̣πομεν τὸ "μάταιον" λ̣άβωμ̣εν ἀφ' ἑκατέρου τὴν νόησιν τρόπον τινα ὡς πρὸς τὸ ἡλιακὸν φῶς τὸ ἐν τῇ δάδᾳ "μάταιόν" ἐστιν· πολλὰ γὰρ ἀπολείπε ται. καὶ οὐ δήπου ου τω...· λέγομεν "μάταιον" ὥς εφυ̣·· : τὸν "η λιον τῆς δικαιοσύνης". τὸ φῶς τὸ αἰσθητὸν πρὸς τὸ "ἀληθινὸν" : ṭοῖς συνκριτικοῖς γὰρ ου τω λαμβάνομεν. ἐὰν δύο ἀγαθὰ συνκρίνωμεν, ευ̣στιν τὸ ὑπεραναβεβηḳὸς μὲν κρεῖττον, χείριστον δὲ τὸ ὑποβεβηκός. καὶ οὐ τὸ χείριστον ψεκτὸν αὐτο· : ···ν̣ ο δε ὁμοίως, ἐὰν συνκρίνωμεν δύο κακά, τὸ μᾶλλον κακὸν : ···· κακοῦ λεγ····δε κρεῖττόν ἐστιν τὸ η ττον κακόν. οὐχ ο τι κ : ου τω ου ν καὶ ἐπὶ τῶν δημιουργημάτων λέγεται ἐκ τῶν ὑποδεεστέρων : ψυχας "μαται······· σώματα. ἀμέλει γοῦν ἡ κτίσις τ·· "ματαιο· : · διὰ τοῦ οὐχ ἑκουσα······η ο τι λογική τίς ἐστιν διὰ τοῦ̣ υ̣ποτε· : καρα δοκοῦσα ελε·······πο τῆς "ματαιότητος" η ψυχη ...· : 26 · "ἐφύ βριστον ἀ̣λ̣α̣ζο̣ν̣ε̣ία" ······ ε̣χουσαν αὐτο ψυχὴν · καὶ : τοις ἐπιτηδεύμασιν τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν διαφορα το·· : ·ς οἱ δὲ χειρόνως. ·····εν ου ν αὐτοῖς ο τι τὸ "ὑστέρημᾳ" : ········ "δύναται" πλη ρωθῆναι "δ̣υν·······αυσασθαι τοῦ "ὑστερήματ̣ος" ········· λ̣έγο̣με̣ν ο ṭι̣ ὁ φαῦλος αυ̣νθρω πος

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ο σον ἐστὶ̣ν φαῦλος "οὐ δύναται" σπουδαῖος γενέσθαι ············ "ἀριθμῆσαι ὑστέρημα". 27 † τὸ εὑρεῖν καὶ παραγαγεῖν εἰς μέσον † ξα. ... "οὐκ ευ̣στιν μνήμη τοῖς πρώτοις μετὰ τῶν γενησομένων εἰς τὴν ἐσχάτην" ἡ̣ "μνή̣μ̣η" κυρίως παρεληλυθότων ἐστίν. οὐδεὶς δὲ τὰ ἐνεστῶτα λέγε ̣ται μνη μονεύειν, ἀλλ α·········· οὐ̣δὲ τῶν μελλόν̣τ̣ων "οὐκ ευ̣σ̣τ̣ι̣ν" ·······ς ἐ̣ὰ̣ν δὲ "οὐκ ευ̣στ̣ιν" αιυ̣ς θησις οὐδὲ "μνήμη" : · ἐστιν "μνήμη" η αιυ̣σθ̣ησις παρεληλυθότος. τοῦτο ου ν ἐς τιν, ο λέγει· τὰ παρελ̣ηλυθότα πολ̣λά εἰσιν· πολλῶν δὲ αιυ̣σθησις α μα οὐ γίνεται· ἡ δὲ αιυ̣σθησις ἑνὸς καθ' ἑνὸ̣ς · : ·... λογισμ̣ῷ δὲ λαμβάνεται τὸ καθόλου. ἐπὶ γὰρ ········ κα̣ὶ αυ̣λλον κ· : "γενομένω̣ν" ἀνθρώπων ευ̣λαβον τὸ καθόλου το······· οὐ λέγω · : ἀλλὰ τῶν καθ' ε καστα τῶν παρεληλυθότων τ̣···· αιυ̣σθησιν π̣ : μήπω ὑπαρξάντων ἀλλ' ἐν τ̣ῷ μέλλειν ἐχόντων τ̣···· "οὐκ ευ̣στιν μνήμη" : ν̣ ο ̣λως οὐ "γέγονεν" ἀρχὴ γὰρ "μνήμης" ἐστὶν αιυ̣σθησισ... τῶν δὲ πα̣ρ̣ : ἀλλὰ μόνη ἡ ἀρχὴ ἡ αιυ̣σθησις. ἐπερ· τί ου ν ἐστιν ολ····· τοῦτο ου ν ··· : · ἐστιν μνήμη", ἐπαύσαντο γάρ. καὶ διὰ τὸ πολλὰ ε····· χομεν αυτ· : "τῶν γενησομένων" ουυ̣πω γὰρ αιυ̣σθησις αὐτῶ̣ν "γέγονε̣ν" ······ μαινόμενο̣ν : α̣ι ο τι "μετὰ τῶν γενησομένων" ἐν τῇ ε : λέγομεν ειν : οὐδεὶς δὲ ἐν μείζοσιν "γεγενημένος" κ : μνη̣ μονεύει τῶν : ·μεν ῥητὰ τὸ "κάκωσ̣ι̣ς ω ρας ἐ̣πιλησμονὴν ποιεῖ τρυ φῆς" οὐ του· : ·ω·ας π̣···· : ······ ποτε ἀλλὰ τη : καὶ ἐν ἡμέρ···· θ ·ν α· ·····τι ακακ·ν ο̣υ ... ······ : υτων "μνήμην" οὐκ ευ̣χει. 1,16abc ἐλάλησα ἐγὼ ἐν τῇ καρδίᾳ μου τ̣ῷ λέγειν, ἐγὼ ἰδοὺ ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πᾶσι̣ν̣. ἡ "καρδία" : ··· ὁμιλίαν καὶ ὁτὲ μὲν αυ̣λλου λέγοντος ὁτὲ δὲ αὐτοῦ ἑαυτ̣ῷ : λέγ̣η ὁ α γιος· "ἀκούσομαι, τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ κύριος ὁ θεός". ἐν αυτ· · : ἡγεμονικ̣ῷ αὐτοῦ "κύριος ὁ θεός" ἐστιν ὁ "λαλῶν" "ἐὰν πνεῦ μα τοῦ ἐξου σιάζοντος ἀναβῇ ἐπί σε, τόπον σου μὴ ἀφ̣ῇς". αυ̣λλος ἐστὶν ὁ "λαλῶν ἐν τῇ καρδία̣" οὐκ ἐπαι : ···········ε̣υ̣······του νοῦ ἑαυτ······η "λαλεῖ ἐν τῇ καρ δί̣α̣" ε : ·εν γὰρ καὶ ἡμεῖς ἰδία̣ν ὁρμήν, κα ν λ̣····· ἀκούοντες πάλιν "λαλου̣ : ἀνάκλασιν γὰρ ἡ γινομένη πρ······ς ὁμιλία καὶ πε παιδευ : ··η̣μ̣ας "ἐλάλησα ἐν τῇ καρδί̣α̣ μου" τοῦτο̣ ο τι "ἐμεγαλύνθην" τα με· : · "ει δον" τὸ "μέγεθος" τῶν περι : τοῦτο ει πον "ἐν τῇ καρδί̣ᾳ μου : ν̣ οὐ πάντως δὲ προφορικ̣ῷ λόγ̣ῳ ·····νοι̣α καὶ ὑπολήμψει. εἰσὶν γὰρ μ̣ : ·ων μεγαφρονοῦντες δὲ ο τι μ̣ε̣·······ν "ἐν τῇ" ἑαυτοῦ ο̣υ̣ν̣ "ἐλάλησα" ο τι "ἐμεγαλύνθην" ······ καὶ τὸ φάναι "ἐμεγαλύνθην" ου······· "μέγας εἰμί"· οὐ ταὐτὸν γὰρ τὸ μεγα···ν· : αλυνθαι"· προκοπή ἐστιν, "πρόσθ̣εσις" δὲ καὶ πρόσλημψίς 28 ἐστιν τῶν πρότερον οὐκ ου̣ντων. 1, 16δ οι ἐγένοντο ευ̣νπροσθέν μου ἐν ̓Ιερουσαλήμ. : ... "προσθεὶς σοφίαν" "γέγονα" "ὑπὲρ τοὺς" πρὸ "ἐμοῦ" "βασιλεύσαντας". οὐδὲ γὰρ ἐξ αυ̣λλου τινὸς ·······ε·α ει ναι ···...·ου "σοφός". τάχα ἐν ευ̣θνε σιν αυ̣λλοις εὑρεθήσονται̣ μ̣είζονες βασιλεῖς τοῦ Σολομῶνος. τῶν μέντοι πρὸ αὐτοῦ "γενομένων ἐν τῇ ̓Ιερουσαλὴ̣μ" "μεμεγαλ : μὴ γὰρ λέγεις ο τι τοῦ Δαυὶδ πολλάκις αἱ τοιαῦται λέξεις ε νεκα τοῦ μὴ ἐλαττ···········ν̣αι κεῖνται. ὁπηνί κα γοῦν "ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ Δαυὶδ" ο· : υ̣ντες καὶ υ μνον ἀναπέμποντες τ̣ῷ θε̣ῷ ευ̣λεγον "μεγαλύναι τὸν θρόνον τοῦ Σολομῶνος ὑπὲρ τὸν θρόνον Δαυίδ", οὐχ ο τι ἠδύνατο μεῖζον ει ναι : ·...αι "τὰ κρύ φια τῆς σοφίας αὐτ̣ῷ δεδήλωται ὑπὸ τοῦ θεοῦ" κ : "θελήματα τοῦ θεοῦ ἐποί ει" "ευ ρον γὰρ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου", "ο ς ποιήσει πάντα τ̣ὰ θελήματά μου"······ ε νεκα του ··· ευ̣λαττον μεγαλυνθαι ειυ̣ρηκαν τὸν τοῦ Σ̣ο̣λ̣ομῶνος ·δ ὑπερβολι κὸς δ̣έ ἐστι̣ν ου τος ὁ τρόπος. ο ταν γὰρ λέγουσιν ο τι "τετειχισμέναι η σα̣ν πόλεις ε ως τοῦ οὐρανο̣ῦ", ὑπερβολὴν τοῦ υ ψους τῶν · : · βούλονται. ο̣ὐ γὰρ οι όν τέ ἐστιν "ε ως τοῦ οὐρανοῦ" π· : ·σαι ὁπότε οὐδὲ ·····ο·... θέλοντε···········σχυσαν ·· : κ̣αὶ ἐκεῖνο μὲν ····...τ̣α̣ι ἀλληγορούμενόν ἐστιν. καὶ περὶ τ : "ἀναβαίνουσιν τὰ κύματα αὐτ̣ῆς ε ως τοῦ

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

οὐρανοῦ καὶ καταβαίνουσιν ε ως τῆς ἀβύσσου" οὐδὲ δὲ "ε ως τοῦ οὐρανοῦ ἀναβαίνουσιν" οὐδὲ "ε ως τῆς ἀβύσσου καταβαίνουσιν" : 10 τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων "θαλάσσης" ὀνομαζομένου τὰ "κύματα" : ··ου ἐνίοτε "εἰς τὸν οὐρανὸν" μετεωρίζει τοὺς ποιοῦντας αὐτα ον··· : ···· καὶ εἰς τὸν α δην "ε ως τῆς ἀβύσσου" οἱ φαῦλοι καὶ τὰ κατώτερα τῆς γῆς : · "βασιλευ σιν οὐδεν···ην ἐκείνου διδάσκειν; ὡς ἐν προφήταις κα : ·· ἐν αἰσθη···· "μέγα" ἐστὶν τὸ κατὰ "σοφίαν" "βασιλ : "βασιλευ·····ν ου τος δὲ γὰρ τὰ αἰσθητὰ α λέγει ν : ···η τος ει ναι ·····ε·ει. καὶ ἐὰν ο λως θελήσης ἀκοῦσαι : λ···ς μόνος γὰρ ὁ Δαυὶδ η ν ὁ "βασιλεύσας" πρὸ αὐτοῦ "ἐν Ἰερουσαλήμ" : ἀλλ' οὐκ "ἐν τῇ Ἰερουσαλήμ"· "ἐβασίλευσαν" οἱ κριταί, ἀλλ' οὐκ "ἐν τῇ Ἰερουσαλήμ" : και ευρη· κο·...······· ἐκκλησίας "Ἰερουσαλὴμ" καλουμένης : υς πρό τερον αὐτ····ντας. οὐ μέγεθος ἑαυτοῦ ου ν · : ν τὸ "κατὰ τὸν ευσω αυνθρωπον" καὶ κατὰ τὸν "νοῦν", ἀλλὰ μέγεθος ················ κατὰ τὸ αυρχειν τὸ ἐν σω······ς. ἐπερ· "ἐμεγαλύνθην" λέγει; οὐκ ·········δ· λέγει, ἀλλ' η 29 "ἐκκλησιαστής" ·· : συναγορευσ·μ : αλλ ως αρχοντ· : "ἐμεγαλύνθην"· : τηδευμα··ν· : νεας ·κα : και λεξ : πινακ : τες.

1,17a καὶ ευδωκα καρδίαν μου τοῦ γνῶναι σοφίαν καὶ γνῶσιν. ακουε·· : των βασ : οτητος μ : ραθη μεν· : ανεπιβ : ··ωσω... νενοήκασιν ἐνίοτε καὶ δυσφ : ··νει καὶ ἀσυνστροφῶς φράζουσιν ἀλλ··δε πρὸς τῷ νοει : ·ειν δύναται. τοῦτο γοῦν ἐστιν καὶ τὸ παρὰ Παύλῳ λεγόμενον : "χαρισμάτων" τοῦ "πνεύματος" "λόγος σοφίας" καὶ "λόγος γνώ σεως" : μόνον "λόγον" ευχει τοῦ "γιγνώσκειν", ὁ δὲ καὶ αυλλοις διεξιέναι τὰ ν : ενος ἐκεῖνος ευχει "λόγον σοφίας". ἀμέλει γοῦν καὶ ἐν παροι μίαις : ετάχθησαν "καὶ ἐξέτεινον λόγους καὶ οὐ προσείχετε" ··ω : βουλη, καὶ μεθ' ε τερα λέγει "καὶ ἐξέτεινον λόγους καὶ οὐ προσ είχετε"... δι : και "γνώσεως" αὐτη· "γιγνώσκων" οὐ πάντως καὶ διεξιέναι καὶ α· : ται τὰ "γνωσθέντα". ὁ δὲ "σοφίαν" ευχων καὶ τοῦτο ποιεῖ. δυνα τὸν κ : κατὰ τὸν ὁρισμὸν αὐτῆς ἐπιστημ··· θείων καὶ ἀνθρωπί νων : · "ἀνθρώπινα" ἐπιστάμενος κα···· "θείων" ευχων "γνῶσιν" κα : "γιγνώσκει" μόνον. 1,17b παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην ευγνων ἐγώ. "ἐγὼ" ὁ ταῦτα απ······ν, "ἐγὼ" ὁ "ἐκκλησιάζων" ὑπερ : τὸν "λόγον" τοῦ "ἐκκλησιαστοῦ". καὶ λέγει ο τι "παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην ευγγων" ········ι ινα ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου τὴν διάθεσιν λάβωμεν: αι ἀκούων σαφηνί 30 : "ευξω" τυγχάνων αὐτὸ του : "σκιᾶς" τοῦ "νόμου" ἀκου : "παραβολὰς ευγνων". "παραβο : · περὶ τῆς αἰσθητῆς : "ευσω ἀνθρώπου" : εναι κατὰ : "γνῶσις" ἡ τῶν : "ματαιότητα" : υ μην οἱ δὲ λόγοι : "μάταια διώκουσιν" : "ευδωκεν ὁ θεὸς τοῦ περισπᾶ σθαι : · ἐκφέρειν αὐτοῦ ·······...γαρ··· : · ἐν ταῖς "παραβο λαῖς" ··············ετερον δὲ και ······ : "ἐπιστήμη". ἐπερ· ······τημ········ "ἐγώ" ὁ αυλλος παρα· : τινα. εἰ γὰρ ········εν········ γέγονα διὰ τοῦτο ε··· : ουτω ... το ·······ν. 1,17c ο τι καί γε τοῦτό ἐστιν προαίρεσις πνεύματος. ω δε ἡ "προαίρεσις : εται καὶ τὸ "γνῶναι παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην" "προαίρεσις" ...... κα : "πνεῦμα" ὁτὲ μὲν τὴν γνώμην σημαίνει ὁτὲ δὲ τὴν ψυχήν. επ···· : ·ζηται ··· αὐτεξούσιον · ἐπιμελητῶς αὐτὰ ἐδέξατο.

1,18a ο τι ἐν... πλήθει σοφίας πλῆθος γνώσεως. τῷ γὰρ "πλήθει" τη : σεω····ι· ··επι πλειον···η "γνῶσις" πολλάκις ι σταται ...με · : ·ουμην ...··ειν δυν····· "πλῆθος" δὲ τῆς "γνώσεως" ··· : σοφὸς καὶ νοεῖ καὶ διεξοδεύει ·······ι καὶ εἰσάγει αυλλους εἰς ·η : π·ν καὶ τε λειωσιν·· ·········στρέφει τοῦτο "ο τι ἐν πλήθει : · ὑπο δεέστερον ε·········· "γνῶσις". τὰ ιυσα γὰρ προστ : στρεφον τα πρός τί εἰσιν ······ πρὸς τὸ μικρὸν λέγεται · : ·...τα 31 .... : ·υχ···ορ······· : αι δυστυχίας νικᾶς καὶ ·...··ας : παράδειγμα λαβεῖν ο τι πρότερον ουκ····ντα : ···η μεν πρὸ τούτου καὶ εἰ προσθήκην

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

λαβοι... : ο...ληην πρὶν αὐτὴν λάβω. 2,1b ...καὶ ἰδὲ ἐν ἀγαθῷ : ... ¨ ἐστιν τὸ "ἀγαθόν". οἱ γὰρ τὴν φύσιν τοῦ ἀληθῶς "ἀγαθοῦ" : ¨τα ἐκτὸς ἡγοῦνται "ἀγαθὰ" καὶ περιμάχητα οὐκ εω : τοιαύτη αι ρεσις οι ον τὸ κάλλος ερι····ως "ἀγαθὸν" ις εὐμορφίαν : τα σωματικὰ τὰ ἐκτός. ἐκ τῆς γὰρ πείρας τούτων ευννοια : ¨το δοκοῦν "ἀγαθόν"; τὸν τὰ "μάταια διώκειν" ... δοκουν····... : ... : · ευδειξεν ο τι οὐ περὶ τῶν κυρίως "ἀγαθῶν" λέγει, ἀλλὰ τῶν : ·ν ἀναγωγὴν ευχει ταῦτα. ἐὰν ·······μεν αὐτὰ κα : λαμβάνομεν δὲ αὐτὸ καὶ ἑτέρως ε·······υσματων : ¨ σῶμα Χριστοῦ" λέγεται χρ········ κεφαλὴ αὐτῷ : ν λέγω καὶ ἐγὼ περὶ ἐμαυτοῦ ¨ ἐπέστησα καὶ "ευγνων" : περὶ τοῦ σώματος λέγω ε······εστηκα καὶ 32 .... γελοι·ς ····················· : βέβαιον καὶ οὐ στάσιμον εἰ καὶ τῇ "εὐφροσύνῃ" τῇ καταλλήλῳ "τῷ γέλωτι"········· : ·······ν··· διὰ "τί ποι· : ·······ιν ου . τω τὰ ῥητὰ λάβωμεν τὰ περ¨ : "ἀρ θήσονται βωμοὶ τοῦ γέλωτος, ἁμαρτήματα τοῦ Ἰσραήλ" : "βωμοὶ τοῦ γέλωτός" εἰσιν. ω σπερ εἰσὶν θεοποιουν : "ω ν ὁ θεὸς ἡ κοιλία", ου τω καὶ οἱ τὸν "γέλωτα", τουτέστι : ἀνθρώ πινα πράγματα" θεοποιοῦσιν τὸν "γέλωτα" καὶ "βωμ : διεξερχόμενοι ω σπερ χαριστηρίους λόγους του : ·ε··· λεγ······ "βωμου ·····ε·····ιοι ου τοι δε· : δυνατὸν δὲ καὶ πρὸς τὸ ῥητὸν ου τως αὐτὸ λαβεῖν : εἰς τοῦτο ······ ω στε "δαμάλεις ποιῆσαι" τα· : ο τι ὁ ἐκ "χρυσοῦ" "πεποιημένος" "μόσχος" δ· : ἐστιν ······ε·ι μᾶλλον τοῦτον τὸν : παζοντες ····υσονται μετὰ ταῦτα "οὐαὶ" γὰρ : τουτέστιν οἱ νῦν ἡδονὴν θηρεύοντες καὶ ἐπαυ : μετὰ ταῦτα ·····αι··ν ἐνταῦθα ἀποταξ· : "γελάσει" τὸν ἀληθινὸν "γέλωτα", τὴν "χαρὰν π : ... 33

2,3ab καὶ κατεσκεψάμην εἰ ἡ καρδία μου ἑλκύσει ὡς οι νον τὴν σάρκα μου. "ἡ καρδία μου" ὁ νοῦς ἐστιν· εἰ ἐπισπᾶται "τὴν σάρκα" οι α "οι νον" "εὐφροσύνης" ποιητικόν, "εὐφραίνε ται" ἐπὶ τῇ "σαρκὶ" ὡς ἐπὶ "οιυνῳ". καὶ ου τως ο τι–ἐπεὶ οὐ μόνον "εὐφραίνει ὁ οι νος καὶ ἱλαρύνει" ἀλλὰ καὶ ἐξίστη σιν καὶ παραφροσύνην ἐργάζεται "καρδίας"–"κατεσκεψά μην εἰ ἡ σάρξ μου ε λκεται ὡς οι νος" ὑπὸ τῆς "καρδίας". λέ γει γάρ· "ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ". "ε . λκει ὡς οι νον τὴν σάρκα" ὁ "ὑπωπιάζων τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶν" καὶ "τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι τῷ ἑαυτοῦ περιφέρων". τὴν "σάρκα" "ἑαυτοῦ", παρεκ τικὸν καὶ ποιητικὸν "εὐφροσύνης" "οι νον", κ···· ····. ὁ δὲ "ἐν σαρκὶ ω ν" καὶ τὰ "φρονήματα" καὶ τὰ "ευργα τῆς σαρκὸς" ἐνεργῶν, ου τος ε········ "ἕλκυ···· ··· ·········· ·······ν·· τὴν "καρδίαν" "φιλήδονον μᾶλ λον η φιλόθεον" ····ω····· ····· ·······ται. μὴ πάντως τοῦτο τὸ σῶμα τὸ αἰσθητὸν λέγω ····· ···· · ····· ····· ····· ·· "προαίρεσιν", περὶ η ς γέγραπται· "ἐγὼ δὲ σὰρξ ὑμῶν εἰμι" ····· ····· ····· ····· ···· "οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ουντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται". οὐ περὶ ταύτης τῆς "σαρκὸς" ····· ····· ····· ····· ····· ····· ······· ····· ····· ····· ·····θε ·············· ····· ····· ········πιν······ ····· ······ ἐπερ· ······ καὶ τῇ "σαρκὶ" ἀποδίδοται, οὐ τῷ "οιυνῳ"; οὐ τῷ "οιυνῳ" λέγω, ἀλλὰ τῇ "καρδίᾳ" οι α "οι νον ε λκει τὴν σάρκα". καὶ τοῦτο δέ; μὴ γὰρ τὴν ξηρὰν τροφὴν "ε λ κειν" λέγεται, ἀλλὰ τὴν ὑγράν· ἀνιμᾶται γὰρ αὐτήν. διὰ τοῦτο τῇ "ε λκει" κέχρηται λέξει. καὶ τοῦτο δὲ ἰστέον ο τι οἱ πίνοντες η ἐσθίοντες ἐνίοτε τὰ αὐτὰ διαφόρως δέχονται αὐ τῶν τὴν ἀνάδοσιν. ὁ μὲν πίνει "οι νον" καὶ εἰς κόρον καὶ μανίαν ἀναδίδοται, ὁ δὲ εἰς διάχυσιν καὶ ἱλαρότητα. "οι νος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου", "οι δε γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας καὶ οιυνῳ παρανόμῳ μεθύσκονται" –οὐκ ει πεν "εὐ φραίνονται"–, "οἱ μεθύοντες νυκτὸς μεθύουσιν", οἱ ἐν ἀγ νοίᾳ ουντες τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ φωτὸς μακρὰν ὑπάρχον τες. 2,3c καὶ καρδία μου ὡδήγησέν με ἐν σοφίᾳ. "σοφίαν" ἐνταῦθα οὐ τὴν θεόπεμπτον λέγει, περὶ η ς Ἰά κωβος λέγει· "εἰ λείπεταί τις ὑμῶν σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ἁπλῶς καὶ δοθήσεται αὐτῷ." περὶ η ς πάλιν γέγραπται ο τι "ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου γνῶ σις καὶ σύνεσίς" ἐστιν. οὐ περὶ ταύτης ου ν, ἀλλὰ τῆς "ἀν θρωπίνης σοφίας" ······ περὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν φαμεν τῶν περὶ ψυχῆς ο τι τὰ μὲν κτητά ἐστιν ἐξ ἡμετέρας σπου δῆς καὶ "προαιρέσεως", τὰ δὲ θεόδοτα καὶ χορηγούμενα "αυνω θεν". "ευστιν" γὰρ "σοφία ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης". 34 αυ τη "ἀνθρωπίνη σοφία" ἐστίν· ἐκ κατορθώματος "ἀνθρωπί νου" λογισμοῦ γίνεται ἡ "σοφία" αυ τη. αυ τη ου ν, φησίν, ἡ "ἀνθρωπίνη σοφία" "ἐμοῦ" ου σα, οὐκ "ἐμοῦ" τοῦ "σοφοῦ", οὐκ "ἐμοῦ" τοῦ θεοσόφου, ἀλλ' "ἐμοῦ" τοῦ "ἀνθρώπου" τοῦ ἐπιβάλλοντος τοῖς "πράγμασιν" τοῖς "ἀνθρωπίνοις" "πο νηρὸν" ευχουσιν "περισπασμόν", αυ τη ου ν "ὡδήγησέν με"····· "καρδίαν μου ὡδήγησεν" αυ τη ἡ "σοφία". ἐπερ· καταλλήλως τῇ "σοφίᾳ" τὸ "ὡδήγησεν"; ····"ὡδήγησέν με" περὶ τὰ "ἀνθρώπινα" ἐν πᾶσιν. ἐκεῖ μὲν καθόλου περὶ τῶν "πνευματικῶν". λέγεται ἐν πρώτῳ ψαλμῷ περὶ τοῦ μακαριζομένου ἀνδρός· "καὶ πάντα, ο σα ἐὰν ποιῇ, κατευοδωθήσεται." ἐνταῦθα ὁ "κατευοδούμενος" ἐν τοῖς "ἀν θρωπίνοις" σπουδάσμασιν "ὁδηγουμένην" ευχει τὴν "καρ δίαν ἐν σοφίᾳ". ι να καθόλου αὐτὸ λάβωμεν· τὰ μὲν ἐξ ἑαυτῶν ευχομεν, η ζῷά ἐσμεν, τὰ δὲ ἐκ σπουδῆς ἡμετέρας, τὰ δὲ θεόπεμπ τα. τὸ θέλημα καθόλου ευχομεν· ουυπω λέγω ο τι ἀγαθὸν ευχομεν. ο ταν ἡ θελητικὴ ἡμῶν δύναμις ἐκεῖνα σπουδάζῃ κατορθοῦναι ····· ····· ···νκ······ κατασκευάζει θεοῦ, καλὸν γέγονεν τὸ θέλημα ····· ····· ····· ····· ···· θέλημα αὐτοῦ. ο ταν δὲ τὰ αυλλα οιηον θελήματα πο····· ····· ····· ····· ·······πη····· ····· ····· ····· ····· ····· ····· ····· ····· ····· ···μα ι ν' ου τω········· ψεκτον η και τ················· ····· ····· ····· ·· καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων δὲ τὸ αὐτό ἐστιν· δεῖ ουψιν ευχειν, ι ν' ου τω τις η ἀγαθῶς η κακῶς αὐτῇ χρᾶται. ἐπερ· τί; αυτοπον ε πεται, ἐὰν ἡ "σοφία" ἐκείνη "γνῷ" τὰ αἰσθητὰ ταῦτα ο τι "μάταιά" εἰσιν; ἀλλὰ νῦν εἰσάγεται πρόσωπον σπουδάζον περὶ πάντα τὰ τρυφηλά· καὶ τὰ περὶ "ὀφθαλμούς", περὶ "ω τα"–"αυδοντος" γὰρ καὶ "ᾀδούσης"–, περὶ κτῆσιν τὴν περὶ αἰώρησιν οι ον "φυτείας"–"κολυμβήθρας"–, ευστω ὡς πρὸς τὸ ῥητὸν λεγό μενα ταῦτα. ο ταν ἀναγωγὴ λέγηται, ῥητέον περὶ τῆς "σοφίας" τοῦ "σοφοῦ", καθ' η ν "σοφός" ἐστιν. καὶ ω σπερ τὸ α γιον πνεῦμα ὁτὲ μὲν ἀπὸ τοῦ χορηγοῦντος ὁτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ εἰληφότος ὀνο μάζεται πνεῦμα Δανιήλ, πνεῦμα Ἰσαΐου, ει τα πνεῦμα θεοῦ, ου τω δύναται καὶ ἡ "σοφία"–ἡ μεγάλη, ἡ θεόπεμπτος, ἡ ἐπιστήμη "θείων καὶ ἀνθρωπίνων καὶ τῶν τούτων αἰτιῶν" ὁτὲ μὲν τοῦ θεοῦ ὁτὲ δὲ τοῦ εἰληφότος· η μὲν χορηγεῖται, τοῦ θεοῦ ἐστιν· η δὲ ἐδέξατο αὐτὴν αὐτός, ω κεχορήγηται, καὶ μετέσχεν αὐτοῦ χρηματίζει. 2,3d καὶ τοῦ κρατῆσαι ἐπ' εὐφροσύ νῃ. ταῦτα, ἐφ' α "ὡδήγησέν με ἡ σοφία", "κρατῶ ἐπ' εὐφροσύ νῃ". ······αι αὐτὰ ἑκατέρως πάλιν λάμβανε καὶ ἐπὶ τῶν κυρίως ἀγαθῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἀδιαφόρων. 2,3ef εως ου ιυδω ποῖον τὸ ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀνθρώπου, ο ποιήσωσιν ὑπὸ τὸν ηλιον. 35 οὐκέτι ω δε τὸ μέγα καὶ θεόπεμπτον ἐκλαμβάνομεν, ἀλλὰ "τὸ τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθόν", τὸ περὶ τὰ ἐκτὸς καὶ σωματικά. τοῦτο γὰρ διεῖλεν ἡμῖν ὁ λόγος σημαίνων οτι τὰ μὲν "πρόσκαιρά" ἐστιν, τὰ δὲ "αἰώνια". καὶ ευστιν τις ἐραστὴς τῶν "προσκαίρων". οὐ καθάπαξ ουν τὸ "ἀγαθόν", ἀλλὰ "τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ο ποιήσωσιν ὑπὸ τὸν ηλιον", οὐχ ὑπερ κοσμίως, οὐκ ἀνωτέρω τῶν φαινομένων. 2,3g ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτῶν. τούτων δὲ οἱ μὲν "πολυχρόνιοι", οἱ δὲ "ὀλιγοχρόνιοί" εἰσιν. καὶ τοῦτο πάλιν θείᾳ κρίσει γίνεται· προνοίας ευργον ἐστίν. ουτω καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ τούτου τοῦ "σοφοῦ" τῷ αυλλῳ τῷ γεγραμμένῳ αὐτοῦ "σοφίᾳ" λέγεται περί τινος· "ἡρπάγη· ἡ κακία ἀλλάξει σύνεσιν αὐτοῦ η δόλος ἀπατήσει ψυχὴν αὐτοῦ" ···· ἐν τῇ νεότητι σπουδαῖός ἐστιν, ἀφαίρεμα δέ. οὐ μάτην δὲ τοῦτο γίνεται,

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ἀλλὰ θείᾳ κρίσει ⋯⋯ν ειναι τέλος ζωῆς τῆς ὠκυμόρου αυριστον. καὶ λέ γει· "μήποτε κακία ἀλλάξει σύνεσιν αὐτοῦ η δόλος ἀπατήσει ψυχὴν αὐτοῦ". τὸ "μήποτε" ου τως αυκουε διὰ τὸ ἐνδεχόμενον καὶ καθ' ο ἐν Ἰερεμίᾳ ὁ θεὸς λέγει· "ισως ἀκούσονται". αρα γὰρ οὐκ ηυδει, εἰ "ἀκούσονται" η οὐ ⋯⋯ς οὐκ ευχοντες; ἀλλὰ το⋯⋯⋯ τῆς "προαιρέσεως" σημαίνει διὰ τοῦ "ιυσως ἀκούσονται". οὐδέποτε γὰρ ἐπὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλέον ¨ ἐπ' ευλαττον τὸ ιυσον λέγεται ἀντὶ τοῦ ὁπότε ρ ευτυχεν. ἐπερ· τὰ ὑπὸ τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων γενόμενα οὐχ "ὑπὸ τὸν η λιον" γέγονεν; ἐὰν ὡς ἀποστόλοις λέγῃς, οὐκ εἰσὶν τῶν "ὑπὸ τὸν η λιον"· "ἐν οὐρανοῖς" γὰρ ευχουσιν "τὸ πολίτευμα" καὶ "θησαυρίσαντες ἐν οὐρανοῖς ἐκεῖ τὴν καρδίαν ευχουσιν". ἐὰν δὲ τὰ "ἀνθρώ πινα" αὐτῶν λάβῃς, τῶν "ὑπὸ τὸν η λιόν" ἐστιν.

2,4ab μεγαλύνω ποίημά μου, οἰκοδόμησά μοι οιυκους. 2,4a "ἐμοῦ" τοῦ "ἀνθρώπου" "ποίημα ἐμεγάλυνα". ἐμὸν "ποίημά" ἐστιν τὸ περὶ ου μέλλω εἰπεῖν· "ἀνθρώπινόν" ἐστιν θέλημα. πάλιν ὁμοίως· εἰ "ἀνθρώπινον" θέλημα ου τω λαμβά νεις ὡς διδόμενον "ἀνθρώπῳ" θεόθεν, ουτω λέγεται ἐπαι νετῶς "ποίημα" τοῦ "ἀνθρώπου", οὐ θηρίου "ποίημα", οὐ κτήνους, οὐκ ἐξηγριωμένου τινός, οὐ δαίμονος. ἐὰν δὲ πάλιν τὰ "ἀνθρώπινα" οι ον τὴν "κτῆσιν", τὴν "φυτείαν" τῶν "ἀμπελώνων", τὴν τῶν "οικων" "οἰκοδομὴν" αυλλως ἀκούεις ω δε τὸ "ἀνθρώπου" θέλημα. 2,4b οἰκοδόμησά μοι οιυκους. ἰδίωμά ἐστιν τῇ Σύρων φωνῇ τὸ “ουτως ἐλάλησάν μοι”, “ἐσπούδασάν μοι”. καὶ εἰ μὲν θέλεις "οικους" ει ναι τὰς ἐπαινετὰς 36 πράξεις, ἑκάστη "οι κός" ἐστιν τοῦ ευχοντος. οἱ τοὺς Ἰησοῦ "λόγους ἀκούσαντες καὶ ποιήσαντες" "ἐπὶ τὴν πέτραν οἰκοδομοῦσιν τοὺς θεμελίους". καὶ ἐπειδὴ ἡ καθόλου ἀρετὴ μία ἐστίν, ὁ ταύτην σπουδάζων ε να "οικον οἰκοδομεῖ ἐπὶ τὴν πέτραν" "καταβαλλόμενος" αὐτῆς τὴν "οἰκοδομήν", τὸν ἀρραγῆ τοῦ θεοῦ λόγον, τὸν Χριστὸν αὐτόν. ἐὰν δὲ εἰς τὰς κατ' ειδος ἀρετὰς σκοπῇς–, ἐπεὶ ἑκάστη ειδός ἐστιν τοῦ κατορθοῦντος, πληθυντικῶς λέγει τοὺς "οικους οἰκοδόμησά μοι". οὐ πάντες οἱ τὰ "ἀνθρώπινα" σπουδάσματα πε ριέποντες καὶ μεταδιώκουσιν "οικου" "οἰκοδομὴν" αὐτῶν καὶ τὴν "κτῆσιν", ἀλλὰ μόνον τὴν χρῆσιν. ἐπεὶ ουν ὁ λέγων ταῦτα οὐχ ὁ τυχών ἐστιν, ἀλλ' ὁ ἀκριβωμένην ευχων νόησιν παρὰ τοὺς αυλλους πολλοὺς ἀνθρώπους, λέγει περὶ ἑαυτοῦ ταῦτα οτι "ἐμεγάλυνα ποίημά μου" ὡς "ἀνθρώπινον". ευνιοι δὲ οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο ιυσασιν, ποῖον θεϊκὸν "ἀγαθόν" ἐστιν καὶ ποῖον "ἀνθρώπινον". 2,4c.5a ἐφύτευσά μοι ἀμπελῶνας, ἐποίη σά μοι κήπους καὶ παραδείσους. καὶ "ἀμπελῶνας" πολλάκις αἰσθητῶς ει χε ὁ "σοφός", ἀλλ' οὐτῷ αὐτῷ τρόπῳ. ευλεγον ⋯⋯με⋯⋯ "Ἀβραὰμ πλούσιος η ν", οὐ δεδούλωται δὲ τῷ πλούτῳ· εἰ γὰρ τὸν κληρονόμον προσέφερεν ἀπαιτηθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ θυσίαν, πολλῷ πλέον τὰ χρήματα. αυλλοι δὲ θέλουσιν μᾶλλον ἀποθανεῖν η ἀφαιρεθῆναι πλούτων· πολλάκις γοῦν ἠκούσαμεν οτι σπάσαντος πλοίου ευμεινάν τινες συναποθανεῖν θέλοντες τοῖς χρήμασιν. 2,5b καὶ ἐφύτευσα ἐν αὐτοῖς ξύλον πᾶν καρποῦ. τὰ μὲν τοῦ ῥητοῦ φανερά ἐστιν. τὰ δὲ ἐπὶ τῆς ἀναγωγῆς ιυδωμεν. οἱ γενάμενοι "κλήματα τῆς ἀμπέλου τῆς ἀληθινῆς" καὶ αὐτὸ τοῦτο "αυμπελος καρπο φόρος" γενάμενοι ἐπὶ τῷ φέρειν καρπὸν θεῖον, οἰνοφόρον, "εὐφραίνοντα καρδίαν ἀνθρώπου" "ἀμπελῶνας ἐφύτευσαν", τὰς ὑπερφυεῖς ἀρετάς, τὰς τῆς γνώσεως ἀληθείας διανοη τικάς. αυται γὰρ "εὐφραίνουσιν" τὸν "φυτεύσαντα". εἰ γὰρ "ἐφύτευσεν", καὶ τρυγήσει· τρυγήσας πίεται ἐσθίων τοὺς "καρποὺς τῶν πόνων" αὐτοῦ. "παράδεισοι" δέ εἰσιν οἱ ευχοντες "ἀκρόδρυα" ἐδώδιμα, "κῆποι" δὲ λαχανώδη "καρπὸν" ευχοντες. ὁ "σοφὸς" ουν ἐν

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ο λοις "καρποφορεῖ" τὰς ἀρετὰς τὰς διανοητικάς, τὰ δόγ ματα τῆς εὐσεβείας. εἰ δὲ τὰ αὐλλα οι ον τάχα τὰ περὶ τὸ σῶμα, ἐκεῖνα αὐγριός εἰσιν "παράδεισος". τὰ δὲ αὐλλα τα δε αλλα τὰ χαμαίζηλα. ευχει δὲ καὶ περὶ αὐτὰ πολλάκις ὁ 37 "αὐνθρωπος", κα ν "σοφὸς" η · "καὐν τε ἐσθίῃ κα ν πίνῃ, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιῶν", ου τος ευχει "κῆπον". περὶ γὰρ τῶν μικρῶν ὁ ἀπόστολος λέγει "ειὐτε τι ποιεῖτε"–παρὰ τὸ "ἐσθίειν" καὶ "πίνειν", φανερὸν οτι κατωτέρω τῶν "ἀνθρωπίνων" ἐστίν–λέγει "εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε". ἐὰν ου ν ἡ "σοφία" τοῦ "σοφοῦ" η "σοφὸς" ταῦτα λέγῃ, πάντα ἀνάγεται. ἐὰν δὲ ἡ "καρδία" τοῦ "ἀνθρώπου", η θνητὸν ζῷόν ἐστιν λογικόν, τὰ "ἀνθρώπινα" λάμβανε κατορθώματα καὶ σπουδάσματα. μὴ γὰρ ἐκεῖνος ὁ λέγων "ψυχή, ευχεις ἀγαθὰ πολλά· φάγε, πίε" οὐκ ει χεν καὶ "ἀμπελῶνας" καὶ "παραδείσους"; ἐπερ· ὡς ἐξ αλλου προσώπου λέγει ταῦτα; ειὐρομεν οτι λέγει η ποῖός ἐστιν· οὐκ αὐτῷ μόνῳ ἐπι γράφεται, ἀλλὰ παντὶ τῷ τὴν αὐτὴν ευχοντι ποιότητα. τὰ λεγόμενα ὑπὸ "ἀνθρώπου" οὐ μόνον παρ' ἐκείνου τοῦ ῥητοῦ προσώπου λέγεται, ἀλλὰ παντὸς "ἀνθρώπου" ἀνθρωπίνως κινουμένου. καὶ φύσει ου τως ὡς ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων καὶ τὰ πρόσωπα λαμβάνομεν· οι ον ἐλέγομεν οτι ὁ παρ' Ελλησιν σοφὸς οὐκ ευστιν χαμαίζηλος, οὐκ ευστιν χαίρων ἡδοναῖς, οὐ πλούτῳ, οι ον Σωκράτης γέγονεν. λέγω οι ον Σωκράτης· μόνον αὐτὸν λέγω, ἀλλ' ἐπεὶ γνώριμος ἐγένετο πολλοῖς ἐξ αὐτοῦ δείκνυμι πάντα τὸν κατ' αὐτὸν ουτω πεποιωμένον. 2,6ab ἐποίησά μοι κολυνβήθρας ὑδά των τοῦ ποτίησαι ἀπ' αὐτῶν δρυμὸν βλαστῶντα ξύλα. ἐπὶ "ἀμπελῶνος" καὶ οἱ "παράδεισοι" καὶ οἱ "κῆποι" δέ ονται ποτισμοῦ. λέγει ἐπιμεμελῆσθαι καὶ τοῦ δαψιλῆ ευχειν τὰ "υδατα" καὶ ο τε δεῖ ἐπιρρεῖν τὸν ποτισμόν. καὶ πρὸς μὲν τὸ ῥητὸν τοῦτο. πρὸς δὲ διάνοιαν ου τως· ὁ "φυτεύων" ἀρετάς, ὁ ευργα αριστα, ὁ ἐπιτηδεύματα σπουδαῖα καὶ τοῦ πῶς ταῦτα ἀρδεύῃ, ινα παραμένωσιν καὶ αὐξάνωσιν, προνοεῖται. καὶ αυταί εἰσιν αἱ "κολυνβῆθραι". δυνατὸν δὲ καὶ τοῦτο εἰπεῖν· ενεκα τοῦ "κολυμβᾶν" καὶ καθαίρεσθαι. οὐ μόνον ουν τὰ "παντὸς καρποῦ ξύλα" "ποτίζουσιν" αἱ "κολυνβῆθραι" αυται ἀλλὰ καὶ τοῦ "δρυμοῦ". κυρίως δὲ "δρυ μὸς" λέγεται ὁ ἀκάρπων "ξύλων" τόπος· οὐδὲν γὰρ ετερόν ἐστιν "δρυμὸς" η τόπος ἀκάρπων "ξύλων"–ἀκάρπων δὲ ου τω οὐκ ἐδωδίμων. ἐν τῷ αὐσματι τῶν ᾀσμάτων ὁ νυμφίος καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· "αἱ δοκοὶ οιὐκων ἡμῶν αὐμπελοι, φατνώματα ἡμῶν κυπάρισσος." εἰς ταύτην τὴν χρείαν "φυτεύει" "δρυμὸν βλαστῶντα ξύλα". οὐ λοχᾷ ω δε ληστήριον ἐν τῷ τοιούτῳ "δρυμῷ", οὐ θηρία, ἀλλὰ αὐτὸ τοῦτο εἰς χρείαν παραλαμ βάνονται. καὶ ο τι εἰσὶν "ξύλα" τοιαῦτα κατὰ ἀναγωγὴν πολλαί εἰσιν διδάσκουσαι γραφαί. "διάνοιξον, ὁ Λίβανος, τὰς θύρας σου, καταφαγέτω πῦρ τὰς κέδρους σου· ὀλολυξάτω πυλη πίτυς, διότι μεγιστᾶνες μεγάλως ἐταλαιπώρησαν." τοὺς "μεγιστᾶνας" 38 "ξύλα" ει πεν καὶ "δρυμοὺς" καὶ "πίτυας".

2,7ab ἐκτησάμην δούλους καὶ παιδίσκας καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι. δείκνυσιν οτι καὶ τὴν ἐν θεραπείᾳ καὶ ὑπηρεσίᾳ ει χεν σπουδήν. δυνατὸν ἀνάξαι αὐτὰ τοῦ ῥητοῦ φανεροῦ ουὐντος. αἱ πράξεις δύνανται ειναι "δοῦλαι", θεραπαινίδες, οἱ δὲ ἀστεῖοι καὶ ὀρθοὶ λογισμοὶ οἱ περὶ τὰ φρονητέα "δοῦλοι". δεῖ ουν καὶ ταῦτα ὑποτεταγμένα ευχειν τὸν "σοφόν". οτε χρείαν ευχει "δούλων", ευχει αὐτοὺς ἑτοίμους πρὸς ὑπηρεσίαν. ευχομεν ου ν καὶ κτητούς· τοὺς ἐξ ἐπιμελείας ἡμετέρας καὶ σπουδῆς "κτώμεθα" λογισμοὺς καὶ πράξεις. 2,7c καί γε κτῆσις βουκολίου καὶ ποιμνίου πολλὴ ἐγένετό μοι. "βασιλεὺς" ω ν καὶ ἐν τοῖς "ἀνθρωπίνοις" πλουτῶν ει χεν καὶ ταῦτα. πρὸς δὲ διάνοιαν· εἰσὶν "βουκόλια" πνευματικὰ καὶ "ποίμνια"

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

πάλιν νοητά. τὰ γὰρ συναγόμενα "ποίμνια" ἐκ τῶν "προβάτων τῶν ἀκουόντων τῆς φωνῆς αὐτοῦ" τῶν ποιμαινομένων ὑπ̣' ἀ̣ὐ̣τοῦ τοῦ̣ "σοφοῦ" εἰσιν "ποίμνια". καὶ ὁ κτώμενος πάλιν ἐκεῖ̣νος σπουδάζῃ ······ Πα̣ῦλος ·····ε̣· ········ν α·λ̣ω̣ν σημαίνων ευ̣λεγεν· "μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ; η πάντως περὶ ἡμῶν λέγει;" ευ̣χει "βουκόλια" ὁ νοῶν τοὺς ἀποστόλους· ὁ νοῶν τὰ τοῦ Χ̣ριστοῦ "πρόβατα" τὰ τῆς "φωνῆς αὐτοῦ" ἀντίλημψιν δεχό μενα ευ̣χει βουκολια "ποίμνια". ἐπερ· ···ν κατ' ἀναγωγὴν τί; αἱ νοήσεις ἐκεῖναι αἱ γεωργικόν τι ποιοῦσαι, αἱ σχίζου σαι τὴν γῆν, αἱ ἀρδεύουσαι, αἱ πατοῦσαι τὰ γενήματα τὰ γενάμενα ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς γεωργικῆς "βόες" εἰσίν. ο σοι δὲ εὐστάθειαν ευ̣χουσιν καὶ πραότητα, οὐ̣ σὺν λόγῳ δέ, ουτοι "πρόβατά" εἰσιν μόνης "φωνῆς"᾿Ιησοῦ "ἀκούοντες"· μόνον "ἀκούουσιν" τῶν γραφῶν. κατὰ ῥητόν, οὐκ ἀνηγμένως· οιδας οτι καὶ ἡ ἀνθρωπίνη "φωνὴ" δύο ευ̣χει· ευ̣χει τὸ ἀκουστὸν καὶ τὸ σημαίνειν. η̣ ἀκουστή ἐστιν καὶ ἐκ συλλαβῶν σύνκειται, "φωνή" ἐστιν· η̣ δὲ σημαίνει τινὰ καὶ ἐκλαμβάνομεν τὰ σημαινόμενα διανοητικῶς, τότε λόγος ἐστίν. διὰ τοῦτο γοῦν ἐλέγομεν καὶ τὸν᾿Ιωάννην "φωνὴ̣ βοῶντος" ειναι "ἐν τῇ ἐρήμῳ̣". ἐ λαμβάνετο δὲ ἡμῖν ὁ᾿Ιωάννης κατὰ ἀναγωγὴν "φωνὴ" η λέξις τῶν γραφῶν τῶν παλαιῶν. ἡ γὰρ διάνοια αὐτῶν ὁ "βοῶν" λόγος ἐστίν. προτρέχει ουν ἡ "φωνὴ" ἀεὶ τοῦ λόγου. τῶν ὑπηρετούντων ουν καὶ εἰς τὰς χρείας τὰς ἐμὰς συντελούντων οἱ μὲν λογικοί εἰσιν "δοῦλοι" καὶ "δοῦλαι", τὰ δὲ "πρόβατα" καὶ "βόες" τὰ ἀλογώτερα κινήματα, σὺν λόγῳ δὲ ἀγόμενα. 39 2,7de ὑπὲρ πάντας τοὺς γεναμένους ευ̣ν προσθέν μου ἐν᾿ Ιερουσαλήμ. ὡς πρὸς τὸ ῥητὸν τοῦτο λέγει· "ὑπὲρ πάντας τοὺς" αρχοντας "ἐν τῇ᾿ Ιερουσαλὴμ" ἐγὼ καὶ ἐν τούτοις ευ̣πορος ημην ἐν τῷ ευ̣χειν "βοῦς καὶ ποίμνια". πρὸς δὲ διάνοιαν ουτως· "πάντες" οἱ κατὰ ἀρετὴν βιοῦν τες πολῖται τ̣ῆς "᾿Ιερουσαλήμ" εἰσιν. καὶ ἐπεὶ καὶ ἐν τού τοις διαφορά ἐστιν–οἱ μὲν γὰρ μείζους, οἱ δὲ ἐλάτ τ̣ους καὶ οἱ μὲν αὐξάνοντες ἐπὶ πολὺ, οἱ δὲ ηδη ηὐξηκότες–, διὰ τοῦτο ου τος ὁ ταῦτα λέγων ὁ τέλειος "σοφός", ὁ μαρτυρούμενος ο τι “πάντων σοφώτερος γέγονεν καὶ οὐδ εἰς γέγονεν κατ' αὐτόν”, ευ̣χει τὰς κτήσεις τὰς εἰρημένας "ὑπὲρ" τοὺς αυ̣λλους τοὺς "ἐν τῇ᾿ Ιερουσαλὴμ" βασιλεύ σαντας. ἐπερ· κατὰ τὸν "σοφὸν" οὐκ η ν αὐτοῦ σοφώτερος; καὶ τοῦτο δ̣ὲ αυ̣κουε ο τι πρὸ τοῦ̣ τέλου̣ς αυ̣λλοι αυ̣λλων μᾶλλόν εἰσιν κατά τι, οὐ κατὰ πάντα. ἰατρὸς ἰατροῦ λέ γεται μᾶλλον ἐ̣νίοτ̣ε κατὰ τὸ χειρουργικὸν μόνον, καὶ ε τερος ἑτέρου κατὰ τὸ διαιτητικόν. ἐὰν ουν ὁ Δανιὴλ̣ ἐπὶ τὰ τῆς αλλης σοφίας μᾶλλον ην, οὐ πάντως κατὰ πάντα μᾶλλον ην τοῦ Σολομῶνος· "ευ̣δωκεν κύριος φρόνησιν τῷ Σολομὼν ὑπὲρ πάντας", λέγει. πρὸς δὲ διάνοιαν ····λ̣···ς τῶν ἁγίων τ̣ὰ̣ "χαρίσμα τα" τοῦ "πνεύματός" ἐστιν· αυ̣λλος αυ̣λλου κ̣ατά τ̣ι γνωσ τικώτ̣ε̣ρ̣ό̣ς ἐ̣σ̣τιν καὶ ε τερος ἑτέρου "π̣ίστ̣ιν" ευ̣χει τὴν "πάν τα" δυναμένην, ηη̣ς τ̣ὰ "ευ̣ργα̣ μεγάλα" ἐστίν, κ̣α̣ὶ αυ̣λ λος αυ̣λλου "κυβέρνησιν" ευ̣χει· 2,8ab συνήγαγόν μοι καί γε ἀργύριον καί γε χρυσίον καὶ περιουσιασμοὺς βα σιλέων καὶ τῶν χωρῶν. πάλιν τὸ τοῦ ῥητοῦ φανερόν· ἐκ τῶν τιμιωτέρων μερῶν τοῦ πλούτου πλεονάσας–τίμια γὰρ μέρη εἰσὶν "χρυσὸς" καὶ "αυ̣ργυρος"–καὶ ἐπιτελεῖς ει χεν "βασιλεῖς". διὰ τοῦτο λέγει "καὶ περιουσιασμοὺς βασιλέων". πρὸς διάνοιαν δὲ τοῦτο λέγομεν· πολλαχοῦ τῶν θείων παιδευμάτων ὁ νοῦς καὶ τὰ νοητὰ διὰ τοῦ "χρυσοῦ" φανεροῦται, ὁ δὲ προφορικὸς λόγος καὶ ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ διὰ τοῦ "ἀρ γύρου"· "αυ̣ργυρος πεπυρωμένος γλῶσσα δικαίου", τουτέστιν ὁ προφορικὸς αὐτοῦ λόγος καὶ α διὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου ω ς περ ὁμιλῶν παιδεύει· ου τω καὶ "τὰ λόγια κυρίου λόγια ἁγνά, ἀργύριον πεπυρωμένον δοκίμιον τῇ γῇ". ὁ δὲ νοῦς "χρυσός" ἐστιν. οταν γοῦν λέγῃ οτι "κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέν τα σοι ποιήσεις ἐν τῷ ου̣ρει", ει τα

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

"ποιεῖ" χρυσὴν "λυχνίαν" τινά, νοητὴν αυρα. καὶ "ἐὰν κοιμηθῆτε ἀνὰ μέσον τοῦ κλήρου, πτέρυγες περιστερᾶς περιηργυρωμέναι, καὶ τὰ μετά φρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου"· ὁ "κοιμώμενος ἀνὰ μέ σον τῶν κλήρων", τῶν δύο διαθηκῶν, "πτέρυγας" τὰς τοῦ πνεύματος κτᾶται. καὶ ἐπειδὴ καὶ τὰ "χαρίσματα" τοῦ "πνεύματος" ἐκ τῶν γραφῶν ἀναδείκνυται, "περιηργυρωμέναι" εἰ σὶν αυ ται αἱ "πτέρυγες". καὶ μετὰ τὰς "φρένας" καὶ τὰς 40 "πτέρυγας" "χλωρότης χρυσίου" εὑρίσκεται. ὁ νοῦς "χρυσίον" ἐστίν. μετὰ τὰς ἐξ "ἀργύρου" πεποικιλμένας "περιστερὰς" καὶ "χλωρότητα" ει πεν. ἡ "χλωρότης" ἐπὶ φυτοῦ σημεῖον ζωῆς ἐστιν. ἐπεὶ ου ν ὁ νοῦς καὶ φρήν ἐστιν καὶ "χρυσίον"–, ὁ μὲν "χρυσὸς" πεφανέρωται "δόκιμος" ει ναι ὑπεροχῇ τοῦ "ἀργυρίου"· ἡ γὰρ "χλωρότης" μαρτυρεῖ αὐτῷ τὸ ζώπυρον ει ναι. πρὸς τὴν ἀναγωγὴν ọυ̣ λέγομεν. λέγομεν οτι ὁ πε πληρωμένος "χρυσοῦ"–τουτέστιν νοῦ–καὶ ευχων "ἀργύρια"– τὰ θεῖα τοῦ̣ "κυρίου λ̣όγια"–δύναται καὶ πολλ̣οὺς ὑπọτελεῖς ευχειν "βασιλεῖς". διὰ τοῦτο ου ν οἱ καθ' ἡμᾶς "σοφοί", ο τε καὶ περὶ τὰ αυ̣λλα ευ̣σχον πλ̣έον, πλέον τῶν αλλων ειχον. "Μωϋσῆς" γοῦν "παιδευθεὶς πάσῃ σοφίạ Αἰγυπτίω̣ν" πλέον τι ειχεν τῶν αλλων῾Εβραίων ευχων "περιουσιασ μὸν βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν" τῶν εἰσηγητῶν τῶν Αἰγυπτίων σοφιῶν. Δανιὴλ πάλιν πεπαίδευτạι "γραμματικήν, σοφίαν", μαγείαν, τὰ αυ̣λλα, καὶ πλέον ει χε τῶν αυ̣λλων. αὐτίκα γοῦν περὶ δυνάμεων μεγάλων ἐκπεσουσῶν λέγεται· "μὴ σὺ σοφώ τερος ει τοῦ Δανιήλ;" μὴ γάρ. εἰ γὰρ "ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως" η ν καὶ "στέφανος κάλλους" καὶ "ἐν τῷ παραδεί σῳ", εἰ "ἐγένετο ο μοιος" αὐτῷ "τεθεὶς μετὰ τῶν χερουβὶν" καὶ "πάντα λίθον χρηστὸν ẹνδẹδεμẹ́νος" ········ ····· ἐν "ἀ̣νθρώπọις" "σοφο·" "σοφώτερος". ευ̣χουσίν τι ου ν πλέον οἱ "σοφọί̣", ο τ̣αν καὶ τὰ "ἀνθρώπινα" εἰδείησαν. καὶ ἐκ τῆς ἱστορίạς σκọ́πει· κεῖται ἐν τῇ γραφῇ πολλάκις διάφορα "φυτὰ" καὶ "ξύλα". καὶ ὁ μὲν τούτων ευχει τὴν ἱστορίαν, ὁ δὲ ọὐ οὐδ' ẹἰ̣δὼς πλειόνως νοεῖν τὰ ῥητὰ ταῦτα τὸν ευ̣χοντα τὴν ἱστορίαν. "λίθοι πολυτελεῖς" εἰσιν. καὶ ὁ μὲν αὐτοὺς οι δεν, ὁ δὲ οὐκ οιδεν. ἐὰν ἀμφότεροι κατὰ θεὸν "σοφοὶ" ω σιν, οὐκ εχει τι πλέον ὁ εἰδὼς καὶ τὴν φύσιν τῶν "λίθων". μανθάνομεν ουν οτι οὐκ ἐξ ολων ἐξωβλητά ἐστιν τὰ τῶν "ἀνθρώπων" λόγια. "περιουσιασμὸς βασιλέων" ἐστὶν "χρυσός", "αργυρος" καὶ "λίθοι". ἡ "φυτεία" δὲ ἡ προλεχθεῖσα, ἐπειδὴ "ἀμπελῶνας" καὶ "παραδείσους" καὶ τὰ αυ̣λλα δ̣ιαιρεθέντα ἐκεῖνα ευχει, τῶν "χωρῶν" ἐστιν. κυρίως γὰρ "χώρα" ἐστὶν ἡ ἐκ τῆς γῆς "βλαστῶσα". αὐτίκα γοῦν καὶ ὁ σωτὴρ περὶ σίτου λέγων λέγει· "ἐπ άρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε οτι λευκαί εἰσιν αἱ χῶραι". 2,8cde ἐποίησα μοι ạδοντας καὶ ạ̣̓δούσας καὶ ἐντρυφήματα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου οἰνοχόους καὶ οἰνοχόας. 2,8cd οὐδὲν παρῆκα τῶν εἰς τέρψιν καὶ εὐφροσύνην "ἀνθρώπων" συντελούντων. ὡς γὰρ ειπον περὶ "φυτειῶν" πολ λῶν καὶ "ποιμένων" καὶ "προβάτων" καὶ τῶν λοιπῶν λέγει οτι καὶ τὰ αλλα πρὸς τέρψιν καὶ ἡδονὴν παρέλαβον καὶ "ἐποίησα ạδοντας καὶ ạ̣̓δούσας", χορὸν συνεστησάμην ἐξ "ạ̣̓δόντων" ἀνδρῶν 41 καὶ "ạ̣̓δουσῶν" γυναικῶν καὶ ευ̣τι "οἰνοχόους καὶ οἰνοχόας". ταῦτα "ἐντρυφήματά" ἐστιν τῶν "ἀνθρώπων", τῶν "υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου", "ἐκείνων" τῶν "υἱῶν" τῶν μὴ ου̣ντων "θεῶν". "ἐκείνους" γὰρ "θεοὺς ειπεν, πρὸς ους ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐ γένετο". ου τοι δὲ "ὡς αυ̣νθρωποι ἀποθνῄσκοντες" οντες ου̣ντες τὰ κινοῦντα καὶ ἐγείροντα τέρψιν καὶ ἡδονὴν κοινὴν καὶ "ἀνθρωπίνην" ἐσπούδασαν ευ̣χειν. ἐὰν κατὰ τὸν Σολομῶνα ου ν η τὰ ἀπαγγελλόμενα, "ạδοντας καὶ ạ̣̓δούσας πεποίηκεν". εἰσὶν δὲ ἐπαινετῶς "ạ̣υ̣δοντες καὶ ạ̣υδουσαι" ἁρμονίως καὶ συμφώνως. "νεανίσκοι καὶ παρθένοι, πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων αἰνεσάτωσαν τὸ ου̣νομα κυρίου".

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

"πρεσβύτεροι μετὰ νεωτέρων, νεανίσκοι καὶ παρθένοι"· ιὐδε οἱ "ᾀδοντες" καὶ αἱ "ᾀδουσαι" ἐκείνας τὰς "ᾠδὰς" τὰς "πνευματικὰς", περὶ ω ν ὁ μακάριος ἀπόστολος γράφει· "ᾀὐ δοντες καὶ ψάλλοντες ᾠδαῖς πνευματικαῖς". καὶ ωσπερ οἱ χοροδιδάσκαλοι ἱστᾶσιν εκαστον καὶ ἑκάστην τῶν χορευόντων καὶ χορευουσῶν ἐν τόπῳ τινὶ καὶ βαθμῷ, ιν' ουτως ἡ κρᾶσις τῆς ἁρμονίας τῶν φθόγγων γένωνται, ου τω καὶ οἱ κατὰ θεὸν "ψάλλοντες" καὶ ἐνηρμοσμένως τοῦτο ποιοῦντες ωσπερ χοροδιδάσκαλον εχουσιν αὐτὸν τὸν σωτῆρα η τὸν "σοφὸν" αὐνδρα τὸν ω δε καλούμενον Σολομών, ι να η "σοφός" ἐστιν λάβωμεν αὐτόν.

2,8d καὶ ἐντρυφήματα υἱῶν τοῦ ἀν θρώπου. καταλλήλως τοῖς "ἐντρυφήμασιν" ω δε "υἱὸν ἀνθρώ που" ηὐτοι τὸν "σωτῆρα" λέγομεν η τὸν τηρήσαντα ………… ….. ……… οἱ τούτου "υἱοὶ" καταλ λήλως τῇ χορείᾳ "καὶ ἐντρυφήματα" μεταδιώκουσιν καὶ ευχουσιν. 2,8e οἰνοχόους καὶ οἰνοχόας. πάλιν λέγομεν ο τι βούλεται δεῖξαι ὁ λόγος ο τι ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐστιν· κοινή ἐστιν σωφροσύνη ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀρετὴ καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία. αυ ται ου ν καὶ ου τοι "οἰνοχοῦσιν". α γὰρ ευχουσιν καὶ πράττουσιν καὶ φρονοῦσιν, καὶ αὐλλους "ποτίζουσιν". καὶ ὁ "οι νος" ου τος τρυγᾶται ἀπὸ τῆς "ἀμπέλου τῆς ἀληθινῆς". τοῦτον ἡ "σοφία ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα τὸν ἑαυτῆς". κρᾶσιν γὰρ τῆς ἐν ανθρωπήσεως καὶ τῆς θεότητος ποιήσασα ἡ "σοφία εἰς κρα τῆρα" τὸν ιὐδιον "οινον ἐκέρασεν". δυνατὸν δὲ καὶ κατὰ αὐλλον τρόπον τὴν κρᾶσιν λαβεῖν, ἐπεὶ πολλάκις καὶ τὰ τῆς ἱστορίας ὠφελεῖ καὶ τὰ τοῦ γράμματος. "ἐκέρασεν" τὰ νοητὰ τοῖς αἰσθητοῖς, τὰ πνευματικὰ τοῖς κατὰ τὸ γράμμα καὶ λέγει· “δεῦτε, "πίετε" πάντες "ο ν ἐκέρασα οι νον", δεῦτε λάβετε”. καὶ οὐ πάντως πρὸς αὐνδρας μόνους λέγει, ἀλλὰ καὶ πρὸς γυναῖκας. δυνατὸν δὲ καὶ κατὰ ἀλληγορίαν, ὡς πολλάκις ειὐρηται, οτι αἱ ψυχαὶ αἱ ἐξ ἑαυτῶν προφέρουσαι μαθήματα οὐ μαθοῦσαι παρὰ αλλου καὶ σπείρουσαι αλλαις ψυχαῖς, αι ς παιδεύ 42 ουσιν, ανδρες εἰσίν, αἱ δὲ ἐξ ἑαυτῶν μὴ δυνάμεναι τεκνοῖν αἱ ἐκ διδασκαλίας εἰσὶν προφερόμεναι, καὶ ο τε ἐπὶ ταύτην τὴν διακονίαν πεπαίδευνται ανδρες, αἱ ποθούμεναι δὲ ψυχαὶ γυναῖκες. αυ ται ου ν καὶ "οἰνοχοοῦσιν"–καὶ "οἰνοχόαι" καὶ "οἱ νοχόες" εἰσίν–τὸν πνευματικὸν "οινον ον, ον ἐκέρασεν ἡ σοφία", ἐπιμετροῦσαι καὶ ἐπιμερίζουσαι ταῖς δυναμέναις "ποιεῖν". "ἀπέστειλεν", φησίν, "ἡ σοφία τοὺς ἑαυτῆς δούλους μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος λέγουσα· δεῦτε φάγετε τῶν ἐμῶν αὐρτων οἱ ἐνδεεῖς φρενῶν καὶ πίετε οινον, ον ἐκέρασα ὑμῖν· ἀπολείψετε ἀφροσύνην, ινα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε." οὐ πρὸς αρρενας κατὰ τὸ σῶμα μόνον προτείνει τοῦτο τὸ "κήρυγμα" ἀλλὰ καὶ πρὸς θηλείας τῷ σώματι. πάντες δὲ, καὶ ουτοι κἀκεῖναι, "εἰσιν τῆς "σοφίας μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος" προφέροντες τὸ “δεῦτε "πίετε τὸν οινον, ον ἐκέρασα, καὶ φάγετε αὐρτους", ου ς εὐτρέπι σα "ὑμῖν".” οἱ δὲ ὑπὸ "σοφίας" διδόμενοι "αὐρτοι" σοφοὺς καὶ φρονίμους τοὺς "ἐσθίοντας" ποιοῦσιν. καὶ ὁ "πινόμενος" ὑπ' αὐτῆς "οι νος" "νηφαλίαν μέθην" ἐνποιεῖ καὶ "εὐφροσύνην" θείαν τοῖς μετὰ αὐτῆς "πιοῦσιν". θεώρει γοῦν τί λέγει· "φάγετε", λέγει, "τῶν ἐμῶν αὐρτων οἱ ἐνδεεῖς φρενῶν" –τῶν δὲ αἰσθητῶν "αρτων" δύνανται καὶ σοφοὶ καὶ μὴ σοφοὶ μεταλαμβάνειν–"καὶ πίετε οινον, ινα ἀπολείψετε ἀφροσύνην". ἐπερ· ινα τὸ "κέρασμα" τί; τοῦτο ει πον ………ε……………….ρ…… ἐνανθρωπήσει καὶ ωσπερ μία κρᾶσις γεγένηται· ου τω γὰρ καὶ ἐσφάλησάν τινες· οὐκ ἐσκόπησαν οτι δύο ἀνομοίων κρᾶσις γέγονεν. καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα μόνην σκοπήσαντες ειὐρηκαν ο τι ψιλὸς αὐνθρωπός ἐστιν, οι ός

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ἐστιν ὁ Σαμοσ̣α τεὺ̣ς Παῦλος καὶ Φωτεινός. οἱ δὲ εἰς τὴν δόκησιν ευ̣φθασαν μόνῃ τῇ θεότητι προσσ̣χόντες. τὸ κρᾶμα ουν ἡ μῖξις ἐστὶν τῆς ἐνανθρωπήσ̣εως κ̣αὶ̣ τ̣ῆς θεότητος. ει πον δὲ καὶ αλλας διανοίας οτι τὰ πνευματικὰ καὶ α̣ἰσ̣θητὰ̣ κ̣ατ̣α̣μιγόμενα κρᾶσιν ποιεῖ. 2,9abc ἐμεγαλύνθην κ̣αὶ προσέθηκα παρὰ πάντας τοὺς γενομένους μου ευ̣ν προσθεν ἐν Ἰ̣ερ̣ουσαλήμ. ἀ̣ε̣ὶ ἐν τῷ "προστιθέναι" ἐστὶν ὁ "σοφός", οταν προκόπτῃ. ἐν τῷ βίῳ δὲ τ̣ὸ̣ ευ̣σ̣χατ̣ο̣ν κ̣α̣ὶ πρῶτόν ἐστιν τελειωθῆναι. "οταν", φησίν, "συντελέσει ανθρωπος, τότε αυ̣ρχεται". ἀμέλει γ̣ο̣ῦ̣ν κα̣ὶ "οταν τὸ" ἐνδεχόμενον "τέλειον" ἐν τῷ βίῳ τούτῳ χωροῦσιν, ·ε······ "ἐκ μέρους γιγνώσκο μεν". ἀεὶ ουν ἐν τῷ "προστιθέναι" ἐστὶν ὁ σπουδαῖος. τοῦ το, νομίζω, καὶ Ἰσοκράτης ει πεν· "α μεμάθηκας, διατήρει ταῖς μελέταις προσλάμβανε δὲ ταῖς ἐπιστήμαις." ὁ δὲ "προσλαμβάνων" ἀεὶ "προστίθησιν" ἐπερ· κατὰ δ̣ιάνοιαν ἐκ προσώπου τοῦ σωτῆρος; 43 δύναται τοὺς προφῆτας καὶ Μωσέα λέγειν· πρὸ αὐτοῦ γὰρ ἐπεδήμησαν αὐτοί, προεθέσπισαν καὶ προκατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν παρουσίαν. τίς δὲ ἡ "προσθήκη"; ακουε· ἐκεῖνοι προεθέσπιζον, α ημελλεν Ἰ̣ησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν· αὐτὸς δὲ ἀνεπλήρωσεν αὐτά. ἀεὶ δὲ ἡ ἐν έργεια τῶν δυνάμεων "προσθήκη" ἐστίν. ᾠδοποίουν ἐκεῖνοι, ου τος δὲ τέλος ἐπέθηκεν τῇ "ὁδῷ" ἑαυτὸν εἰς τοῦτο προβα λὼν καὶ εἰπών· "ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, ἡ ἀλήθεια". αὐτίκα γοῦν τοῖς μαθηταῖς λέγει· "ἐὰν μὴ περισσεύει ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλέον τ̣ῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων". ὁρᾷς ο τι οἱ Ἰησοῦ μαθηταὶ "περισσεύσαντες" ἐκείνην ευ̣χουσιν "παρὰ̣" τὴν τῶν προτέρων. 2,9d καί γε σοφία μου ἐστάθη μοι. ἡ "σοφία μου ἐστάθη"· ἡ ἐνδεχομένη π̣ληρωθῆναι ἐνταῦ θα πεπλήρωται. "στάσιν" δὲ ω δε τὴν προσδιαστολὴν κινήσεω̣ς λέγει. ὁ̣ προκόπτων ἐν τῷ κινεῖσθαί ἐστιν, ἐν τῷ σπεύδειν, ἐν τῷ τρέχειν. ου τω γοῦν κ̣αὶ ὁ Παῦ̣λος τελειωθεὶς κατὰ τὸν "δρόμον", ο ν ει λατο ἀνύσαι, λέγει· "τὸν δρόμον τετέ λεκα"· "ἐστάθη μοι" ὁ "δρόμος" "μου". καὶ ω δε ἡ "σοφία μου ἐστάθη μοι". δυνατὸ̣ν δ̣ὲ καὶ ου τως ἐκ περιουσίας εἰπεῖν οτι τὰ αυ̣ξια λόγου σταθμίζεται. οὐδεὶς γὰρ η ου̣στρακα η λίθους σταθμίζει, ἀλλὰ χρυσὸν μόνον. ἡ̣ "σοφία" ου̣ν̣ "μου ἐστάθη μ̣οι". ει πεν ου ν καὶ ἐν αλλοις· "τιμιωτέρα δ̣έ ἐστιν ἡ σο φία λίθων πολυτελῶν" καὶ "λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύ ριον καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρυσίο̣ν δεδοκιμασμένον". ἡ "σοφία" ου ν "μου" ἀξία τοῦ σταθμισθῆναι γέγονεν. καὶ ω σπερ τὰ καλὰ λέγομεν αυ̣ξια ἀριθμοῦ ει ναι καὶ λόγου, ου τω καὶ τοῦ σταθμισθῆναι αυ̣ξιά εἰσιν τὰ καλά. τὸ πρότερον ου ν λεχθὲν ἀναντίρρητόν ἐστιν, ο τι οὐ κλονοῦμαι οὐκέτι ω δε κἀκεῖσε, ἀλλ' "ευ̣στη μοι ἡ σοφία" κἀγὼ αὐτῇ "ευ̣στην".

2,10ab καὶ πᾶν, ο ῃ̣τ̣ησαν οἱ ὀφθαλ μοί, οὐκ ἀφεῖλον ἀπ' αὐτῶν. ὡς πρὸς τὸ ῥητὸν τοῦτ̣ο̣ λέγει· εἰ γέγονα ἐν ἐπιθυμίᾳ τινὸς τῶν αἰσθητῶν, "οὐκ ἀφεῖλον αὐτὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου". ευ̣σχον, ο ἐπόθησα ἰδεῖν. ὁ Ἰωάννης ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐπιστολῇ λέγει· "ἡ ἐπιθυμία", φησίν, "τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου οὐκ ευ̣στιν ἐκ τοῦ πατρός". εἰ καὶ "οὐκ ευ̣στιν" δὲ "ἐκ τοῦ πατρὸς" ὡς τὰ "χαρίσματα" τοῦ "πνεύματος", ο μως "ἐκ θεοῦ" ἐστιν καὶ ταῦτα. οὐ δεῖ μέντοι ἐνπαθῶς ευ̣χειν τὴν περὶ τὰ ὁρώμενα ἐπιθυμίαν, ἀλλ' ὡς ἐνδεχόμενον. καὶ οἱ ἐκ τῆς θέας αὐτῶν οι ον ἀγεωμέτρη τός τις, ἐὰν ιυ̣δῃ σχήματα ευ καταγεγραμμένα καὶ ευ̣ρυθμα̣ 44 καὶ ἀπὸ καλοῦ χρώματος, ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτὰ βλέπει· ὁ δὲ ἐπι στήμων οὐ ζητεῖ, εἰ ἐκ καλοῦ καλου χρώματος η εὐρύθμως, ἀλλὰ ἐπιστημονικῶς θεωρεῖ ἀπ' αὐτῶν, α δεῖ αὐτὸν ἐκλαβεῖν ἀπὸ τῶν ὁρωμένων. οὐδὲν ου ν, φησίν, ω ν δεῖ ἐπιθυμῆσαι ὁρα τῶν, ευ̣ξω μου γέγονεν. λοιπὸν ὁ νοῦς ου̣μμα ψυχῆς ὑπάρχων ευ̣χει κατάλληλα θεάμα τα, ω ν

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ευρωτα ευχει. ο ταν ου ν ἐπίρροιά τις καὶ ἐπιπνοὴ γένη ται τῶν καλῶν καὶ ἐπαινετῶς ὁρωμένων, "οὐκ ἀφῃρέθη" τι "ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν", ω ν "ῃυτησεν". "αἰτεῖ" δὲ ὁ νοῦς κατ άλληλα θεωρήματα, ὀρχήσεις η τὰ π̣α̣ραπλ̣ῄ̣σ̣ια. 2,10cd οὐκ ἀπεκώλυσα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ παντὸς εὐφραίνοντος. ὡς πρὸς τὸ ῥητὸν λέγω· "ευυφρανεν τὴν καρδίαν μου" θέα ἀγρῶν καὶ "παραδείσων" καὶ τῶν αυλλων–καὶ ευσχον αὐτά– "κολυνβήθρας ὑδάτων" καὶ "δρυμοὺς βλαστῶντας ξύλα" καὶ "πᾶν καρποῦ ξύλον"–καὶ ευσχον καὶ ταῦτα–καὶ "ᾀ̣υδοντας καὶ ᾀδούσ̣ας"–κ̣αὶ ὑ̣πῆρκταί μοι ταῦτα–"οἰνοχόους καὶ οἰνοχόας". οὐδὲν ου ν τῶν συντελούντων πρὸς "εὐφρο σύνη̣ν̣" ἤ "καρδ̣ί̣α μου ἐκωλύθη", ἀλλὰ "πάντων" ἐπέτυχεν, "πάντων" ἐπειράθη. δυνατὸν δ̣ὲ κ̣αὶ πρὸς ἀναγωγήν· ἡ "καρδία" ὁ νοῦς ἐσ τιν. "ο που γὰρ ὁ θησαυρός, ἐκεῖ κα̣ὶ̣ ἡ καρδία ευσται̣" κ̣αὶ "ἀναλάβω̣μεν καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐν τῷ̣ ο̣ὐ̣ρα νῷ"–οὐ̣ τὸ μέρος δὲ τοῦ σώματος τὸ καλούμενον καρδία, ἀλλὰ ὁ νοῦς–καὶ ευτι "μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ̣"–τουτ έστιν τὸν νοῦν–καὶ "ἀκούσατέ μου οἱ ἀπολωλεκότες τὴν καρδίαν". ταύτην ου ν "οὐ" δεῖ "κωλύειν ἀπὸ παντὸς εὐφρα̣ί̣ νοντος". "εὐ̣φραίνει" δὲ αὐτὴν τὰ κατάλληλα θεάματα, τὰ ἐπιστημονικὰ θεωρήματα· ἐπιστήμην δὲ τὴν κατὰ θεὸν λέ γω. 2,10e ο τι καρδία μου εὐφράνθη ἐν παντὶ μόχθῳ̣ μου. οι δας ο τι, ἐάν τις κατὰ τὴν "καρδίαν" "μοχθῇ" περί τι καὶ ἀποτυγχάνῃ, λυπεῖται. ἐν οὐδενὶ ου ν, φησίν, τῶν προσ δοκουμ̣ένων μετὰ "μόχθου" ἀποτυχία μοι γέγονεν. πάλιν "μοχθεῖ" ὁ τὴν "φρόνησιν ζητῶν", ὁ τὴν ἀρετὴν πειρώμενος θηρεύειν. ο ταν α παντα αὐτῷ ⋯⋯⋯εως οὐκ ἐξέπεσεν τῶν προσδοκουμένων, περὶ ω ν "ἐμόχθησεν". 2,10φγ καὶ τοῦτο ἐγένετό μοι μερὶς ἀπὸ παντὸς μόχθου μου. τὸ παρελθὸν τὸ ἀνυσθὲν. λάβε κατὰ ἀμφοτέρας τὰς θεωρίας. "ἐμόχθησα" περὶ τῶν "ἀνθρωπίνων"– "πᾱ̣ν̣τα" ὑπῆρκταί μοι–, περὶ ἀρχῆς–καὶ "βασιλεὺς γέγονα"–, περὶ εἰρήνης τῆς κατὰ τ̣ὴν βασιλείαν–καὶ "γέγονεν" καὶ αυ τη. 45 πάλιν πρὸς τὴν ἀναγωγήν· ὁ "μοχθήσας" περὶ τῶν ὠφελούν των τὴν ψυχὴν καὶ τὸν "ευ̣σω αυ̣νθρωπον" κοσμούντων λέγει ο τι "ἐν παντὶ μόχθῳ μου ηὐφράνθην".

2,11abc καὶ ευβλεψα ἐγὼ ἐν πᾶσιν τοῖς ποιήμασίν μου, οι ς ἐποίησαν αἱ χεῖρές μου, καὶ ἐν μόχθῳ, ῳ ἐμόχθησα τοῦ ποιεῖν. αἱ "χεῖρές μου" δραστήριοι καὶ ποιητικαὶ δυνάμεις ουσαι "ποιοῦσιν" καὶ ἐνεργοῦσιν. καὶ "πάντα ειδον μάταια" ου̣ντα ταῦτα τὰ ὑπὸ τῶν "χειρῶν" τούτων τῶν φαινομένων γινόμενα καὶ τῶν κατ' αὐτὰς ἐνεργειῶν. δύναται δὲ καὶ "μόχθος" λέγεσθαι νῦν τὸ μοχθηρόν. μοχ θηρά ἐστιν, α πράττ̣ουσιν οἱ "αυ̣νθρωποι", η̣ "ανθρωποί ἐσμεν"· η̣ "κατὰ σάρκα περιπατεῖν" βουλόμεθα καὶ "φρονοῦμ̣εν τὰ τῆς σαρκός". ὁ "μόχθος" ου ν ου τος τῷ̣ ου̣ντι ἐκβλητέος ἐστίν, "μάταιός" ἐστιν· ο μω̣ς ματαιάζεται ὑπὸ τῶν πλείσ των "ἀνθρώπων". συναριθμεῖ δὲ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν τοῖς τοι ούτοις, ἐπεὶ κα̣ὶ αὐτ̣ὸ̣ς "αυ̣νθρωπός" ἐστιν. καὶ ευ̣λεγον ο τι οὐδεὶς λέγων κατὰ πλούτου πένης ω ν ἀκούεται, ἀ̣λ̣λ̣ὰ̣ δεῖ τὸν τοιαῦτα διδάσκοντα πεπειρᾶσθαι πάντων τῶν "ἀνθρωπίνων". ἡ διδασκαλία ου ν τότε ἀνύει καὶ κατ' ὀρθὸν χωρεῖ, ο ταν ὁ προφέρων αὐτὴν ἐνέχηται ἐκείνοις, οι ς ἀπαγορεύει, δεικ νὺς ο τι αὐτὸς δεό̣ντως αὐτ̣οῖς χρᾶται. εἰ γὰρ ⋯⋯ ⋯η̣ "ἐποίει" α⋯α ευ̣λεγεν ευ̣λεγ·ν ο τι αδ⋯⋯⋯⋯φ ⋯λ̣⋯ κ̣αὶ τα̣ῦτα. 2,11d κα̣ὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. …⋯⋯ "προαιρούμεθα" ταῦτα οὐ δεδοκιμακότες, οὐ σὺν "σοφίᾳ̣" τοῦτο ⋯⋯⋯ν⋯⋯ "προαίρ̣ε̣σ̣ις" δ̣ὲ̣ λέγεται ἡ μέση, η̣ ἐστιν ευ καὶ χει ρόνως χρήσασθαι. κ̣α̣ὶ̣ ευ̣λ̣εγον ο̣τι η τὴν γνώμην σημαίνει τὸ "πνεῦμα" η τὴν ψυχήν. ἀμφότερα γὰρ δηλοῦται ἐ̣κ̣ τῆς λέξεω̣ς

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

ο ταν ·…· λέγῃ "καὶ γνώσονται οἱ πλανώμενοι τῷ πνεύματι σύνεσιν"–οἱ "πλανῴμενοι" τῇ γνώμῃ–καὶ "ι να ἡ παρ θένος η ν ἁγία πνεύματι καὶ σώματι" τουτέστιν γνώμῃ καὶ πράξει.... λέγεται δὲ καὶ ἡ ψυχὴ "πνεῦμα" ὡς ἐν τῷ "ω σπερ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν". καὶ ὁ Στέφανος λέγων "κύριἐ Ιησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου" περὶ τῆς ψυχῆς ẹαυτοῦ λέγει καὶ τῆς λογικῆς οὐσίας. 2,11e καὶ οὐκ ευστιν περισσεία ὑπὸ τὸν η λιον. τοῦτο λέγει ο τι τὰ "ὑπὸ τὸν η λιον" ὑπάρχοντα οὐδὲν πλέον ποιεῖ τοῖς σπουδάζουσιν. ὁ σπουδάζων ευχειν τὰ ὑπερ κόσμια καὶ τὰ ὑπερουράνια καὶ τὰ ὑπὲρ "τὸν η λιον" ευχει τινὰ "περισσείαν" καὶ πλέον τι τῶν αυλλων. οἱ δὲ σπουδά ζοντες ευχειν τὰ "ὑπὸ τὸν η λιον" οὐδὲν πλέον ευχουσιν. ἐπερ· τὸ ου ν "αυνω", τίς "περισσεία" τῷ "ἀνθρώπῳ"; 46 ταὐτὸν······ ·····, ἐπεὶ οὐδεμίạ "περισσεία" ἐστίν. τί "περιττὸν" ευχει ὁ "αυνθρωπος" "ὑπὸ τὸν η λιον" ζῶν; "ἐγὼ η λθον", λέγει ὁ σωτήρ, "ινα ζωὴν ευχωσιν καὶ περισ σὸν ευχωσιν". ἡ ἐπιδημία τοῦ σωτῆρος κατεσκεύασεν "ζωήν" τινα ἐν τοῖς "ἀνθρώποις". εἰ "ζωὴ" ε πεται τί "περιττόν"; τὸ ἀθάνατον τὸ ἀνάγον εἰς "βασιλείαν οὐρανῶν". οὐδεμία δὲ "περισσεία" ἐστὶν τοῖς σπουδαζομένοις "ὑπὸ τὸν η λιον". μὴ γὰρ ὁ πλούσιος, η "αυνθρωπός" ἐστιν, πλέον ευχει τῶν αυλ λων "ἀνθρώπων". ẹπερ· τὴν ἀναγωγήν· "καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ ἐν τοῖς ποιή μασιν" καὶ "οὐκ ευστιν περισσεία ὑπὸ τὸν η λιοṿ"; τοῦτο δυνάμεθα εἰπεῖν ο τι "φωτιζόμενος" ὑπὸ τοῦ "ἡλίου τῆς δικαιοσύνης" οὐχ "ὑπ'" αὐτόν ἐστιν, ἀλλ' "ἐν" αὐτῷ. "ἐκλάμψουσιν" γάρ, φησίν, "οἱ δίκαιοι ὡς ὁ η λιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν", οὐχ "ὑπὸ τὸν η λιον". ἐάν τις λέγων ἑαυτὸν χριστιανὸν ει ναι καὶ "πεφωτισμένον" ὑπὸ τοῦ "φωτὸς τοῦ ἀληθινοῦ", τοῦ "ἡλίου τῆς δικαιοσύνης", τὰ "ἀνθρώπινα" πράττῃ καὶ σπουδάζῃ ταῦτα, ω ς ἐσμεν νῦν οἱ πολλοί, ου τος "ὑπὸ τὸν η λιόν" ἐστιν. ου τως ω ν "ὑπὸ τὸν η λιον" οὐδὲν "περιττὸν" ευχει· κα ν μύρια λέγῃ ἀπὸ τῶν γραφῶν, μὴ πράττῃ δὲ καθ' αὐτά, οὐδὲν "περιττὸν" ευχει.

2,12ab καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ τοῦ ἰδεῖν σοφίαν καὶ περιφορὰν καὶ ἀφροσύνην. περιφορὰ δέ ἐστιν ἡ μὴ ευχουσα στάσιν, ἡ ω δε κἀκεῖ σε μεταβάλλουσα τὸν μετιόντα. "ἐγὼ" ου ν θεωρήσας "ευστηṿ". ἀλλ' ἡ "περίφορα" εσ····· ····· ·····ṭο ζῆν τῶν "ἀνθρώπων" καὶ ἡ "προαίρεσις" ···········ọṭ·ọ· "τοῦ ἰδεῖν σοφίαν καὶ ἀφροσύνην", ι να τῆς μὲν ἀπόσχωμαι, τῆς ḍὲ μεṭαποιήσωμαι. εἰ μὴ η ν "περιφορὰ" τουτέστιν "προαίρεσις" ω δε κἀκεῖσε αυγουσα, περịσσόν τị ηṿ τὸ "γνῶναι" "σοφίαν καὶ ἀφροσύνην". ἐπειδὴ δὲ ευστιν "γνόντα τὴν ἀφροσύνην" καὶ τὸ ἐπιβλαβὲς αὐτῆς καὶ τὸ ἀνόσιον καταλιπεῖν αὐτήν, καὶ "γιγνώσκεται ἡ σοφία". τῶν γὰρ ἐναντίων ἡ αὐτή ἐστιν ἐπιστήμη. ἡ δὲ "ἐπίγνωσις" τῶṿ ἐναντίων "περιφέρει" ω δε κἀκεῖσε· μεταδιώκεται γὰρ ὁτὲ μὲν ἐπαινετῶς ọτὲ δὲ ψεκ τῶς. 2,12c ο τι τίς ὁ αυνθρωπος, ο ς ἐπ-ελεύσεται ὀπίσω τῆς βουλῆς; ηṭοι τὸ σπάνιον σημαίνει η τὸ μὴ ὑπάρχον· πολλάκις γὰρ τὸ μὴ ὑπάρχον ṭὸ "τίς" σημαίνει. ο ταν λέγῃ "τίς ἐν-καλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ;" ἀντὶ τοῦ οὐδείς. "τί ου ν ἐροῦμεν; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;" ἀντὶ τοῦ οὐδείς. ο ταν δὲ λέγῃ "τίς σοφὸς καὶ συνήσει ταῦτα;" καὶ "τίς αυρα ἐστὶν ὁ πιστὸς καὶ φρόνιμος;", τὸ σπάνιον καὶ δυσεύρετον σημαίνει. ευστιṿ δὲ ὁτὲ καὶ τὸ ἀδύνατον 47 σημαίνει, ὡς ἐὰν λέγῃ "ὁ θεός, τίς ὁμοιωθήσεταί σοι;". σημαίνει δὲ καὶ τὸν λεγόμενον αυτομον, τὸν ἰδικῶς ποιόν, ὡς ἐὰν λέγῃ "αυνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν", τὸ "τις" ω δε τὸν αυτομον σημαίνει. ἐνίοτε δὲ καὶ πεῦσιν δηλοῖ ὡς τὸ "τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ουρος τοῦ κυρίου;"

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

καὶ "κύριε, τίς παροικήσει ἐν σκηνώματί σου;". μεγάλου "ἀνθρώπου" ἐστὶν τὸ ἀκολυθεῖν τῇ "βουλῇ", τὸ "ὀπίσω" αὐτῆς βαδίζειν. ὁ γὰρ "ἀποστρεφόμενος" αὐτὴν καὶ "ῥίπτων τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ εἰς τὰ ὀπίσω μισήσας παι-δείαν" οὐ πορεύεται "ὀπίσω τῆς βουλῆς". περὶ τοῦ τοιού-του λέγεται καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ· "διελογίσαντο βουλήν, η ν οὐ μὴ δύνωνται στῆσαι"· "οὐ δύνανται" τελειῶσαι αὐ-τήν. καὶ λαμβάνεις ἐπὶ ἱστορίας τοιαῦτα· "διελογίσατο" ὁ Φαραὼ καὶ οἱ συνφρονοῦντες αὐτῷ ἐλαττῶσαι καὶ ἀναιρῆσαι τὸ γένος τῶν῾Εβραίων, ο τε τὰ "αυρρενα" προσέταττεν "εἰς τὸν ποταμὸν ῥιπτεῖσθαι", καὶ "οὐκ ἠδυνήθη σταθῆναι" ἡ "βουλή". "διελογίσαντο" θάνατον κατὰ τοῦ ςωτῆρος οἱ ἐναντιούμενοι δαίμονές τε καὶ "αυνθρωποι" καὶ "οὐκ ἠδυνήθη στῆναι". ευδοξαν γὰρ καταλύειν αὐτοῦ τὴν διδασκα-λίαν καὶ τὴν προτροπὴν θανάτῳ αὐτὸν περιβαλόντες καὶ ἐ-νόμιζον τοῦτο "σταθῆναι". ἐπερ· ἐνταῦθα ου ν κατὰ τὸ σπάνιον; ·······ιν··· ου τως ο·ι ········ "αυνθρωπος" ὁ πορευόμενος "ὀπίσω ··········ς "αυλογα" κινῶν "ι π-ποι θηλυμανεῖς γίνονται" "οὐ" σὺν λόγῳ "τι πράττοντες". τὸ "αυλογον" δὲ οὐ "ζῷον" βουλευτικόν ἐστιν. διὰ τοῦτο οὐδὲ "προαίρεσίς" ἐστιν ἐν τοῖς "ἀλόγοις". "βουλὴ" γάρ τίς ἐστιν ἡ "προαίρεσις". ἡ "περιφορὰ" ου ν ἡ μετάβασις ἐκ τῆς "σοφίας" εἰς τὴν "ἀφροσύνην" καὶ ἐξ ἐκείνης εἰς ταύτην. ει πον γὰρ ο τι "προαίρεσιν" δηλοῖ. ἐπερ· "ἐπέβλεψα"; καταλλήλως λαμβάνομεν τῇ "σοφίᾳ" τὴν "ἀφροσύνην". σπου-δάζων τὴν "σοφίαν" ἐνταῦθα λέγει. ἀμφότερα "γιγνώσκοντες" τοῦ μὲν ἀπεχόμεθα, τὸ δὲ αἱρούμεθα. ἀδύνατον δέ ἐστιν "αυνθρωπον" τέλειον καθ······· ····· ω στε ἐκτὸς ει ναι καὶ "ἀφροσύνης" καὶ "σοφίας" καὶ σωφροσύνης. 2,12d.13a σὺν τὰ πάντα ἐποίησεν αὐ-τή· καὶ ει δον ἐγὼ ο τι ευστιν περισ-σεία τῇ σοφίᾳ ὑπὲρ τὴν ἀφροσύνην. ω δε μὴ συνκριτικῶς λάβῃς τὸ πλέον ευχειν οὐδὲ τὸ ὑπάρχον τῇ "σοφίᾳ" καὶ τῇ "ἀφροσύνῃ" οὐδὲ τὸ τῇ "ἀφροσύνῃ" καὶ τῇ "σοφίᾳ"· τὰ γὰρ συνκριτικὰ οὐκ ἀεὶ ὁμοίως λέγεται. ἐν γοῦν τῷ εὐαγγελίῳ ὁ᾿Ιωάννης λέγει· "ἠγάπησαν οἱ αυνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος η τὸ φῶς", δηλονότι λέ 48 γων κατὰ τὴν πρόχειρον ἀπόδοσιν ο τι ἀμφότερα "ἀγαπῶν-τες μᾶλλον τὸ σκότος η τὸ φῶς ἠγάπησαν". ἀλλ' ἡ ἐπιφορὰ τοῦ ῥητοῦ οὐκ ἐᾷ τοῦτο νοεῖν· ἐπήγαγεν γὰρ ο τι "πᾶς ὁ πο-νηρευόμενος μισεῖ τὸ φῶς". εἰ ου ν "μισεῖ τὸ φῶς", πῶς "μᾶλλον" αὐτοῦ τὸ "σκότος" τις "ἠγάπησεν"; τὸ ω δε ου ν οὐ συνκριτικόν ἐστιν, ἀλλὰ προκειμένων ἑκατέρων τὸ ε ν "ἠγά-πησεν", τὸ ε τερον δὲ ἀπεστράφη. ου τω ληπτέον καὶ τὸ "φιλ ήδονοι μᾶλλον η φιλόθεοι"· οὐχ ο τι καὶ τὴν ἡδονὴν φιλοῦσιν καὶ τὸν θεόν, μᾶλλον δὲ τὴν ἡδονήν, ἀλλὰ ταύτην ἐφίλησαν, οὐδαμῶς δὲ τὸν θεόν. τοιοῦτόν ἐστιν καὶ τὸ "ἠγάπησαν κακίαν ὑπὲρ ἀγαθοσύνην"· φαῦλός ἐστιν περὶ ου ταῦτα λέγεται· ου τος δέ ἐστιν ὁ διαβαλὼν τὸν Δαυὶδ τῷ Σαοὺλ Δωὴχ ὁ Σύρος 2,13b ὡς περισσεία τοῦ φωτὸς ὑπὲρ τὸ σκότος. μὴ γὰρ ο λως συνκρίνεται τὸ "σκότος" τῷ "φωτί"· πλέον τι τοῦ "σκότους" ευχει, φθαρτικόν ἐστιν τοῦ "σκότους", ευνθα, ἐὰν ἐπιβῇ τὸ "φῶς", ἀφανίζεται τὸ "σκότος". ευχει ου ν σύν-κρισιν ο μως, ἐπειδὴ διὰ παραδειγμάτων δείκνυται καὶ τὰ ὁμώνυμα ἐκ τῶν προσπαραλαμβανομένων σαφηνίζεται. ἐπεὶ τὸ τόδε "ὑπὲρ" τόδε καὶ συνκριτικῶς λαμβάνεται, οταν ἀμφότερα ευχωσιν εν καὶ τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ τὸ ετερον πλειόνως, καὶ ο ταν τὸ μὲν ευχῃ τὸ δὲ μὴ ευχῃ, διὰ τοῦτο τὸ παράδειγ μα δείκνυσιν ο τι ὡς τὸ "φῶς" περισσότερον ευχει, εἰ λαμβάνεται συνκριτικῶς, ου τως ἡ "σοφία" τῆς "ἀφροσύνης" πλέον τι ευχει. ευστι γὰρ "φῶς" μὲν ἡ "σοφία", "σκότος" δὲ ἡ "ἀφροσύνη".

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

2,14a τοῦ σοφοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν κεφαλῇ αὐτοῦ. εἰρηκὼς "σοφὸν" ει ναι τὸν αυ̣νω πρ······γ̣ε·κο̣τα καὶ πάντα πράττοντα κατὰ "σοφίαν", "αυ̣φρονα" δὲ τὸν ἀντικείμενον καὶ ἐναντιούμενον, ινα μή τις ἐπὶ ῥητοῦ ταῦτα λάβῃ, χωρεῖ εἰς τὸν "ευ̣σω αυ̣νθρωπον" καὶ λέγει ο τι "τοῦ σοφοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ" εἰσιν. ἐὰν ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν "ὀφθαλμῶν" λάβωμεν, ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ ευ̣χει καὶ ὁ "αφρων" καὶ ὁ "σοφὸς" τοὺς "ὀφθαλμούς". ὁ δὲ "σοφὸς" ουν, η̣ "σοφός" ἐστιν, αυ̣νω νένευκεν πρὸς τὸν Χριστόν, τὴν "κεφαλὴν" αὐτοῦ· "ἡ κεφαλὴ" γὰρ "παντὸς ἀνδρὸς ὁ Χριστός ἐστιν". ἡ δὲ "κεφαλὴ" ουν τοῦ "σοφοῦ" ὁ νοῦς ἐστιν, ω στε λέγειν· "ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ευ̣χομεν". ἐκ ταύτης τῆς "κεφαλῆς" ···εχε·······, ἐφ' η "μνήμη" γίνεται. ἐπερ· τοὺς "ὀφθαλμοὺς ἐν κεφαλῇ αὐτοῦ" τὴν ἐκκλησίαν ··· ευ̣στιν λέγειν ω στε πάντας νοεῖν; διὰ τοῦτο ὁ "σοφός" ἐστιν ἐν τῇ "σοφίᾳ" ο τι ὁ παρονομαζόμενος ἀπ' αὐτῆς τῷ μετέχειν αὐτῆς.

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.